

Sborník inspirativních námětů na výuku v MŠ

Obsah:

Úvod ke sborníku	2
Ptáčci na krmítku	3
Já a příroda	7
Nač má člověk smyslů pět, aby mohl poznat svět	11
Ptáci naší zahrady	17
Už vím, jak to žije v trávě	21
Podívejte děti, broučci na zahradu letí	25
Zahrada a její dary	27
Mezi stromy	29
Využití přírodní zahrady v logopedii	33
Bádáme s hlínou a větrem	41
Život v zahradě	45

Sborník inspirativních námětů na výuku v MŠ

Úvod

Sborník prací učitelek MŠ, představuje širokou paletu námětů zpracovaných do tematických celků, které jsou postaveny na vlastních zkušenostech. Jednotlivá témata jsou propojena environmentální výchovou a jsou vhodná pro zařazení do předškolního vzdělání a výchovy. Vyučující sepsali své vlastní zkušenosti do jednoduchého didaktického návodu, který je snadno přenosný do výuky. Představuje způsob učení se jeden od druhého, předáváním zkušeností s realizací jednotlivých bloků a to je nejcennější a nejúčinnější vzájemné vzdělávání. Navíc jsou zde zpracovaná témata blízká přírodě, nabízená formou praktických námětů a inspirací k hrám, pokusům a jiným zajímavým činnostem. Jejich realizace určitě pomůže k ukotvení žádoucích znalostí, dovedností i postojů. Učení o přírodě má pro děti nádech určitého dobrodružství a podílí se na jejich celostním vzdělávání.

Cílem této publikace je zvýšit povědomí o významu kontaktu dětí s přírodou, o vlivu na jejich zdraví a následně přenést tuto problematiku do debat ve sborově nebo veřejnosti.

Obsahová sdělení tematických celků jsou plně díly autorů a mají sloužit k inspiraci při výuce v MŠ. Celé zpracování je vzácnější tím, že přináší praktické a krásné inspirace, které si najdou cestu do vaší praxe.

Marie Kordulová a Marie Petřů

Ptáčci na krmítku

TÉMA:

Ptáčci na krmítku

MOTIVACE:

Pozorujeme okolí na zahradě MŠ, na vycházce, všímáme si ptáčků a toho, že je zima, také se seznámíme s písničkou „Bude zima, bude mráz.“

CÍLOVÁ SKUPINA:

nejstarší děti 5–6 let

DÍLČÍ CÍLE:

- rozvoj správné výslovnosti hlásky r, vyjadřování se
- rozvoj verbálních komunikativních dovedností
- seznámit se s některými názvy ptáků
- vědět, jak se můžeme starat o ptáky přes zimu

VÝSTUPY:

- dítě dokáže správně ovládat dech
- dítě dokáže vyslovovat hlásku r správně, mluvit zřetelně
- dítě slovně popíše, jak ptáci vypadají
- dítě dokáže pojmenovat některé druhy ptáků
- dítě ví, že je potřeba starat se o ptáky přes zimu a ví jak

PROSTŘEDÍ A POMŮCKY:

- **prostředí** – třída MŠ, zahrada, okolí MŠ
- **pomůcky** – knihy, encyklopedie na téma ptáci např. ptáci na zahradě – užitečné rady pro milovníky zvířat, Krmení ptáků v zimě (Singer), ptačí zob, rolničky, obrázky vrány, vrabce, sýkorky a straky na pohybovou hru, papíroví ptáčci, peříčka, logopedické zrcadlo, obrázek postavení mluvidel při hláscce r, obrázek ptačí budky a plastoví ptáčci na didaktickou hru, ruličky od toaletního papíru, štětec, sádlo, dalekohled, drumbeny, zalaminované obrázky ptáčků + brčka

ČASOVÝ ROZVRH:

3 dny v zimním měsíci

ČINNOSTI A PŘÍLEŽITOSTI:

Ranní činnosti:

- prohlížení encyklopedií s ptáky

Komunitní kruh:

- rozhovor – jaké známe ptáčky, poznáváme ptáčky (kos, vrabec, stehlík, straka, sýkorka, vrána, červenka, havran)
- rozhovor – co všechno mohou ptáčci jíst – slunečnicová semínka, konopná semínka, nasekané oříšky, jeřabiny, jablka, proso – ukázka

Pohybové hry, cvičení:

- poskoky snožmo (vrabčák poskakuje)
- PH „Poznáváme ptáčky“ – děti jsou rozděleny do 4 skupin – první skupina (vrány), druhá skupina (vrabci), třetí skupina (sýkorky) a čtvrtá skupina (straky) – na zvuk rolniček ptáčci (děti) létají po třídě, jakmile rolničky utichnou, každá skupina ptáčků musí do svého domečku

Didaktické činnosti:

- obrázky ptáčků a jejich popis – zaměřit se na přídavná jména, vést děti k popisu celou větou
- sluchová hra – posloucháme, jak ptáčci zpívají
- dechové cvičení – foukání do papírového ptáčka, foukání do peříčka od ptáčka, přenášení obrázků pomocí brčka
- artikulační cvičení:
 - vytvořit špičku vypláznutého jazyka
 - vysunout hrot jazyka co nejvíce pod nos – tzv. kašpárek
 - opřít hrot jazyka o ostří horních řezáků, poté o horní dásně
 - olizovat horní ret ze strany na stranu – tzv. stěrače
 - rychle kmitat jazykem mezi koutky úst – tzv. ještěrka
 - ťukat hrotem jazyka do horního rtu – tzv. kladívko
 - posouvat hrot jazyka po tvrdém patře zepředu dozadu – tzv. hrábě
 - mlaskat zdviženým jazykem o horní patro, pozor, aby se nehýbala brada – tzv. koník
 - jazyk vysunout mezi rty, rozkmitat rty, masáž jazyka rozkmitanými rty – tzv. koník, frkání
 - ohnout vyplazený jazyk do tvaru trubičky – tzv. korýtko, rolnička
 - přetlačování jazykem: jazyk / drak/ tlačí do špachtle nebo prstu, které před ústy vytvářejí jazyku protitlak – tzv. drak

- průpravné cviky na „R“
 - místo „R“ vyslovujeme „D“
 - malý traktor se rozjíždí t-t-t-t-t
 - velký traktor se rozjíždí d-d-d-d-d
 - jedou spolu td-td-td-td
 - správné postavení mluvidel, hláska r – ústa jsou otevřená, hrot jazyka se lehce dotýká za výběžky horních dásní, rty jsou napnuté – zpevnit obličejové svaly
- procvičování hlásky R:
 - slova s r uprostřed
frk, vrká, vrabec, vrána, brána, kráká, straka, sýkorka, červenka, vrána, havran, proso
 - věty
Vrána kráká kráky krák.
Černá vrána krouží nad rybníkem.
Vrána sedla na rezavou bránu.
Vrána letí nad rybníkem a roklí.
Vrána proletěla pod bránou.
Vrána mi ukradla rohlík.
Přiletěla vrána, sedla do trní.
Na vratech je vrána a pod vránou brána.
Brána vrže na vránu, nejvíc vrže po ránu.
- Básnička: Havrani
*Nad polem i nad strání, poletují havrani.
Že by chtěli sáňkovat? Kdepak, kdepak, mají hlad.
V zimě mají prázdné mísy, chutný oběd shánějí si.
Nad polem i nad strání smutní černí havrani.*
- grafomotorika: Kreslíme a přitom si říkáme – vrány, krá-krá
- didaktická hra: manipulace s obrázky – pojmy nahoře, dole, vpravo, vlevo, první, poslední, uprostřed

Výtvarné/ pracovní činnosti:

- výroba krmítek z toaletní ruličky – ruličku od toaletního papíru děti potřou pomocí štětce sádlem, poté obalí ve směsi krmení pro ptáky

Pohádka: Drobek

Byla zima a na cestě ležel drobek z voňavého sladkého koláče. Přiletěli k němu dva hladoví vrabci a chtěli drobek sníst. Ale ten drobek byl jenom jeden a vrabci se o něj začali tahat: „Dej ho sem, ten je můj, já mám hlad.“ vytrhl vrabec druhému drobek ze zobáčku.

„Cože, ten drobek sním já, okamžitě mi ho vrať!“ klovl silně vrabec druhého, až mu drobek vypadl. Vrabci se začali prát, křičeli na sebe a vytrhali si peříčka.

Mezitím zafoukal silný vítr a odnesl drobek z koláče pryč. Vrabci se přestali prát a překvapeně koukali. „Kde je?“ rozhlíželi se kolem sebe.

„Můžeš za to ty! Teď nemáme nic, jenom prázdné břicho.“ začali se navzájem obviňovat.

V tom zase zafoukal silný vítr a přifoukl k nim drobek z rohlíku.

„Jé, podívej, další drobek. Ale je zase jenom jeden.“ řekl jeden z vrabců a chtěl se na něj vrhnout.

„Počkej.“ Zastavil ho druhý vrabčák. „A co já? Co budu já jíst?“

„Nic, já ho chci“ a znovu se chtěl začít prát. Už už se schylovalo k další hádce, kdyby znovu nezafoukal silný vítr.

„Málem jsme zase o ten drobek přišli. To je pravda, neměli bychom vůbec nic, myslím, že hádat se nemá cenu. Tak co uděláme?“ Vrabci se domluvili. Rozdělili se o drobek, oba se najedli, popovídali si a bylo jim spolu dobře.

Vycházka, pobyt venku

- pozorování a poznávání ptáčků
- krmení ptáčků – roznášení roliček s krmením po obci, sypání krmení do krmítek umístěných na zahradě MŠ

HODNOCENÍ:

- fotodokumentace
- zhodnocení činnosti formou rozhovoru v komunitním kruhu
- otázky: Jaké ptáčky známe? Jak jim můžeme v zimě pomoci?
- evaluace bude probíhat v průběhu dne a po skončení tématu

ZDROJE:

- <http://malotridka.wz.cz/18-hudebni-vychova/zima/> – písnička „Bude zima, bude mráz“
<https://www.promaminky.cz/pohadky/ke-cteni-30/drobek-2828> – pohádka „Drobek“
<http://www.msvrapicka.cz/mapa-pisnicky-a-verse-k-tematum-43> – básnička „Havrani“

Já a příroda

TÉMA:

Já a příroda

MOTIVACE:

Pozorujeme přírodu na zahradě MŠ, na procházce do lesa, všímáme si stromů, lesních zvířátek, bylinek na louce a různých květin, seznámíme se s písničkou „Já do lesa nepojedu“ a s básničkou „Dary lesa“.

BÁSNIČKA:

Dary lesa
TYHLE SKVĚLÉ DARY LESA!
ŽALUDEK NAD NIMI PLESÁ.
KDYŽ SE CPEME JAHODAMI,
BORŮVKAMI, MALINAMI.
TAKÉ HOUBY SBÍRÁME,
SMAŽENÉ SI JE DÁME.
KDYŽ JSME CELÍ PŘECPANÍ,
LEHNEME SI DO TRÁVY.

CÍLOVÁ SKUPINA:

děti 2–7 let

DÍLČÍ CÍLE:

- vnímat přírodu všemi smysly
- formování správného vztahu k přírodě a všem složkám přírody
- chránit přírodu, chovat se ohleduplně k rostlinám i živočichům
- posílení kladného vztahu k přírodě
- spolupracovat s kamarády ve skupině, vzájemně si pomáhat
- rozvíjet jemnou i hrubou motoriku
- tvořivé dovednosti – spolupráce, představitost, pracovní návyky, vytrvalost
- rozumové dovednosti – zapamatování si básničky, písničky
- stát se pozorovatelem

VÝSTUPY:

- znát druhy stromů, hub, rostlin, bylinek
- znát lesní zvířata
- umět rozlišit jehličnaté a listnaté stromy
- umět zacházet s pracovními nástroji
- mít kladný vztah k přírodě
- umět zpaměti písničku a básničku

PROSTŘEDÍ A POMŮCKY:

- prostředí – třída MŠ, zahrada, okolí MŠ, medlovický les, jaspisový lom v Medlovicích, naučná stezka okolo hradu Buchlova
- pomůcky – omalovánka lesního skřítky, pohádka: „O lesním skřítkovi“, obrázky jehličnatých a listnatých stromů, šišky, papíry, pastelky, dřevěné kostky, dřevěné zahrádky, semínka zeleniny a bylinek, sazenice stromů

ČASOVÝ ROZVRH:

- 5 dní v měsíci dubnu
- výstupy budou probíhat vždy v dopoledních hodinách v rámci ranních aktivit, v komunitních kruzích a při pobytech venku

ČINNOSTI A PŘÍLEŽITOSTI:

1. DEN

- Omalovánka lesního skřítky
- Komunitní kruh – motivační pohádka: „O lesním skřítkovi“

Před dávnými časy, které už si pamatují jen staré, moudrostí opředené stromy, žil v hlubokém lese jeden milý potulný skřítek rarášek přezdívaný svými kamarády Ferdásek. Byl, pravda, trochu porostlejší než se patří na typické lesní skřítky, zkrátka takový skřítkví Tarzan, ale přesto skřítek, lesní bytost s obrovským srdíčkem. Doufám teda, že se nemýlím, ale tak nějak to prý bylo.

Jednoho jarního večera, kdy už Sluníčko únavou pomalu zapadalo za kopce, pobíhal skřítek Ferdásek ve větru od dubu k dubu, od jedličky k jedličce, od smřčku k borovici a sbíral malinké šišky, aby si mohl zatopit ve své skrovné mechové chaloupce.

„Děkuji Ti, Matičko Přírodo za Tvé dary“ řekl, když sebral ze země poslední šišku a poklonil se až k zemi. Jakmile vstal, leknutím div nespádl na zadek. Z hloubi lesa kráčela lehounce víla jemná jako hedvábí, ale tak strašně rozcuchaná, že by se jí polekaly i čarodějnice.

„Zřejmě proletěla křovím a zastavila se o elektrický plot“, pomyslel si jistě skřítek, tu poslední myšlenku však zase zavrhl, protože si uvědomil, že žije ještě v době bronzové a elektrika má nastoupit až za hodně dlouho. Toho už se ale našťěstí (snad) nedožije. Víla jemně rozmýšlela krok po kroku. V rukou nesla náruč kopretin. Byla němá, ale přesto se usmívala široko daleko.

„Ahoj vílo“, pozdravil ji překvapený skřítek, přičemž

ji věnoval milý úsměv. Tak milý, až to hrálo u srdce. Víla se jen rozpačitě podívala, začervenala se. Sklonila hlavu k zemi. Promluvit nemohla a byla tak plachá, že se utekla schovat za nejbližší dub. Skřítek šel za ní, ale už tam nebyla. Jen kopretina po ní zůstala. Skřítek ji sebral ze země a přivoněl.

Druhý den sbíral Ferďásek hrášek u potoka. Najednou uslyšel podezřele jemné šplouchání vlnek.

„*Takhle se přeci nevlíní běžně vlanky*“, pomyslel si. Když se podíval směrem k tomu prazvláštnímu zvuku, všiml si, jak ve vodě smáčí víla své dlouhé vlasy rozcuchané z lesního pobíhání. Tiše a nerušeně za ní přišel, aby ji nevylekal. Sedl si na samý kraj břehu. Nevšimla si ho. Najednou však uslyšela tiché zpívání. Jako by někdo prozpěvoval ukolébavku. Zaposlouchala se do jemného a příjemného hlásku. Cítila se jako volná vlnka řeky. Stačilo se jen rozplynout do prostoru.

„*Kdopak tady tak krásně zpívá*“, zeptala se náhle překvapena z toho, že zase našla svoji ztracenou řeč. I skřítek na vílu překvapeně koukal. Měl radost, že konečně promluvila.

„*Děkuji ti skřítku, vrátil jsi mi svým krásným zpěvem můj ztracený hlas, děkuji. Za to Tě provedu všemi lesy kolem a ukážu Ti krásy přírody*“, vděčně pokynula víla a poklonila se skřítkovi.

„*Budu rád*“, odvětil skřítek. Víla se jen usmála, roztančila se k nejbližšímu buku a tam zmizela v oparu mlhy. Tak zase někdy příště?

- Poznávání jehličnatých a listnatých stromů podle obrázků + jména stromů
- Procházka do lesa (poznávání stromů v přírodě)
- Frotáž kůry stromů
- Sbíráání listů, jehličí a větviček
- Vylisování listů v knihách

2. DEN

- Stavění lesa z dřevěných kostek
- Komunitní kruh – rozhovor o stromech (k čemu jsou dobré, co se z nich vyrábí, atd.)
- PH: „Na stromy“ (předvádíme, jak vyroste ze semínka veliký strom), poté zkusíme hru na rychlost (semínko – dřep, kmen – stoj s připaženými rukama, koruna – stoj se vzpaženými rukama) – rychle měníme pozice
- Beseda s pracovníkem LESŮ ČR
- Výlet na naučnou stezku kolem hradu Buchlova (poznávání stromů a lesních zvířat)

3. DEN

- Seznámení se s básničkou: „Dary lesa“ + písničkou: „Já do lesa nepojedu“
- Komunitní kruh: poznávání šišek s jehličnatých stromů (ke kterému stromu patří)
- Procházka do jaspisového lomu v Medlovicích (poznávání chráněných rostlin a zvířat v okolí lomu)
- Po cestě zpět do MŠ sbíráání bylinek a kytíček
- Sušení bylinek a kytíček

4. DEN

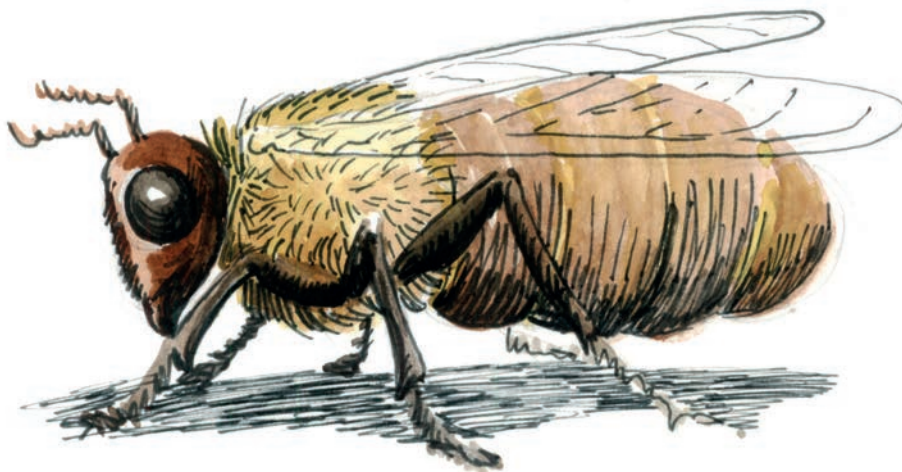
- Poznávání druhů bylinek a kytek
- Komunitní kruh. Rozhovor: „Která bylina je na co dobrá?“
- Sazení bylinek a zeleniny do dřevěných zahrádek na zahradě MŠ + sazení stromů na zahradě kolem plotu

5. DEN

- Seznamování se s životem včel v přírodě
- Komunitní kruh. Rozhovor: „Jak jsou včely užitečné?“
- VIS Bílé Karpaty – „Včelí království“ – proběhne v květnu
- Ochutnávka různých druhů medu

HODNOCENÍ:

- fotodokumentace
- zhodnocení činnosti formou rozhovoru v komunitním kruhu
- otázky: Jaké známe jehličnaté a listnaté stromy? Jaké známe bylinky a kytičky? K čemu jsou užitečné stromy? K čemu jsou užitečné včelky?
- evaluace bude probíhat v průběhu dne a po skončení tématu

ZDROJE:

- <https://www.liter.cz/pohadkybajky-vetsideti-228878-cist-pohadka>
- <http://detske-basnicky.7x.cz/rubriky/priroda-louka-les-basnicka>
- <http://www.jevicko.org/Archiv/paloucek/foukani/24jadolesa.aspx> – písnička
- https://nature.hyperlink.cz/uh/Medlovicky_lom.htm – informace o jaspisovém lomu v Medlovicích.

Nač má člověk smyslů pět? Aby mohl poznat svět!

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

- z angl. *Environment* a fr. *Environnement* znamená výchovu k odpovědnému zacházení s životním prostředím
- environmentální výchova je ve všech vyspělých zemích součástí jak základního, tak odborného a vysokoškolského vzdělávání a s některými tématy se děti seznamují už v předškolním věku

ENVIRONMENTÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ, VÝCHOVA A OSVĚTA (EVO)

- výchova, osvěta a vzdělávání se provádějí tak, aby vedly k myšlení a jednání, které je v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje, k vědomí odpovědnosti za udržení kvality životního prostředí a jeho jednotlivých složek a k úctě k životu ve všech jeho formách

OCHRANA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

- ochrana životního prostředí zahrnuje činnosti, jimiž se předchází znečišťování nebo poškozování životního prostředí, nebo se toto znečišťování nebo poškozování omezuje a odstraňuje. Zahrnuje ochranu jeho jednotlivých složek, druhu organismu nebo konkrétních ekosystému a jejich vzájemných vazeb, ale i ochranu životního prostředí jako celku

„Každý člověk je o to lepší a ušlechtlejší, oč více si váží přírody. Kdo si váží přírody, ten ji i miluje. Lásku k přírodě by se měla vštěpovat dětem v rodinách i ve škole jako jedna z nejvzácnějších vlastností člověka.“

Jan Amos Komenský

Kontakt s přírodou by měl mít v každém věku nezastupitelné místo. V poslední době se vytrácí přirozená a každodenní touha po pobytu v přírodě. Možnost pobývat denně v přírodním prostředí jsou velmi omezené, obzvláště ve městech. Dnes nemohou děti ke každodenní hře využívat přírodní prostředí. Pobyt dětí v přírodě se plánuje.

Z tohoto důvodu jsme se rozhodli problematikou ekologické/environmentální výchovy více zabývat. Nechceme, aby se z dětí staly „interiérové bytosti“, které tráví svůj volný čas jen ve světě supermarketů plných nepřirozených barevných světél, hlučné hudby a umělých lákadel z reklamy. Nechceme, aby děti znaly přírodu jen pasivně z televize.

V mateřské škole máme jedinečnou možnost přibližovat dětem přírodu každodenně nejen při pobytu na školní zahradě a na vycházkách do nejbližšího okolí. Proto se zmiňujeme i o přírodní zahradě, která je nejvhodnějším prostředím nejen pro environmentální výchovu přímo v terénu, ale napomáhá dětem k pohyblivosti a obratnosti, podporuje jejich sebedůvěru, simuluje smyslové vnímání a v neposlední řadě nabízí dětem prostor pro volnou, spontánní hru.

Pozorováním zvířat, rostlin, při hře s přírodním materiálem a prožíváním nejrůznějšího počasí či při spontánním pohybu v přírodním prostředí si může dítě vytvořit kladný a blízký vztah k přírodě. Tento vztah se stane později měřítkem pro jeho vlastní hodnocení životního prostředí. Prostřednictvím ekologických projektů a praktickými činnostmi, tvořením a pokusy si děti mohou části přírody osahat i v prostředí mateřské školy a dát si je do souvislosti s různými variantami předávání poznatku přímo v přírodě.

Už J. A. Komenský znal dobře potřeby předškolních dětí, rozuměl jim a promyšleně vytyčoval to, co je i dnes pro seznamování dětí s přírodou důležité. Rozděloval děti podle věku, požadavky stavěl na přiměřenosti věku dětí a stupňoval je u dětí starších. Doporučoval vodit děti do přírody, aby ji dobře poznaly a oblíbily si ji. Starší děti učil usuzovat a tvořit jednoduché závěry, poznávat pravidelné střídání ročních dob, soustřeďoval děti k zajímavým pozorováním.

Prožívání přírody představuje protíváhu našeho přetechizovaného světa. Televize, počítač ani video nemůže nahradit bezprostřední kontakt s přírodou a s okolím světem.

Dítě k poznávání potřebuje primární zkušenosti získané používáním vlastních tělesných a duševních sil. Příroda umožňuje poznávání všemi smysly. Za pomoci smyslových dojmů, vlastního pohybu a činností se rozvíjí celá osobnost dítěte, jeho prosociální chování, rozvíjí se pochopení pro vztahy a souvislosti v přírodě.

Environmentální výchova je o harmonizaci člověka, kultury a přírody a realizaci hodnot jako jsou pravda, dobro, krása, užitek, zdraví. Význam environmentální výchovy vlastně již řekl ve svém mottu J. A. Komenský. Ušlechtilý člověk je člověk s úctou k životu současnému i budoucímu a může zajistit harmonii ve vztahu člověk – příroda (přírodní prostředí). Je důležité začít s environmentální výchovou již v mateřské škole, neboť předškolní děti určité zkušenosti a návyky teprve získávají. A tak i zde platí přísloví: „Co se v mládí naučíš...“

TÉMA:

**Nač má člověk smyslů pět?
Aby mohl poznat svět!**

MOTTO:

„Naučili jsme se létat v povětří jako ptáci, potápět se jako ryby. Zbývá jediné– naučit se žít na zemi jako lidé.“

CÍLOVÁ SKUPINA:

děti ve věku od 2,5 do 7 let

ČASOVÝ ROZVRH:

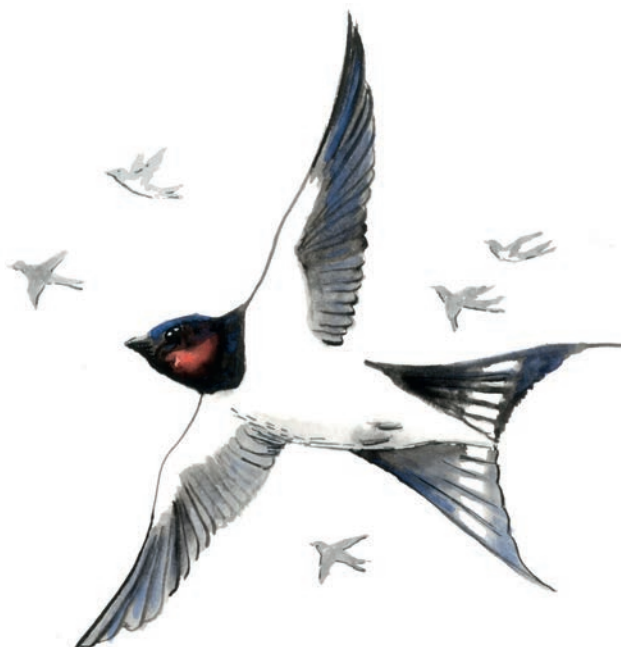
celoroční projekt

VŠEOBECNÝ CÍL PROJEKTU:

V dnešní uspěchané a přetechnizované době, kdy lidé občas zapomínají nejen na sebe, ale i na prostředí, ve kterém žijí, je nutné pozastavit se, vydechnout si a rozhlédnout se po okolí, ve kterém žijeme. Naším cílem je vzbuzovat u dětí již od útlého věku pocit sounáležitosti s životním prostředím a přírodou, která jej obklopuje. Rádi bychom, aby se děti naučily pečovat o své životní prostředí, chránily ho a tím zvyšovali kvalitu našeho života.

CÍLE PROJEKTU:

- rozvoj a užívání všech smyslů
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody a pohody prostředí
- rozvoj tvořivosti
- rozvoj přirozených poznávacích citů
- vytváření základů pro práci s informacemi
- rozvoj kooperativních dovedností
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, rozvoj dovedností umožňující tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškodit a ničit
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí

NABÍDKA ČINNOSTÍ:**Září**

- postupné dozrávání ovoce – sklizeň
- sbírka ovoce a zeleniny na zahradě, pozorování barvy, tvaru, velikosti
- ochutnávka podzimního ovoce a zeleniny, vnímání všemi smysly
- „Jablíčkový den“ – tiskátka z jablíček, sušení nakrájených plátků jablek, pečení jablečného závinu z listového těsta, odšťavňování jablek a ochutnávka jablečkové šťávy
- „Bramborování“ – výrobky z brambor, panáčci, strašidla, bramborová tiskátka
- „Pečeňáčci“ – krájení brambor za pomoci paní učitelky, vykrajování pomocí formiček na perníčky, pečení na plechu
- seznámení s prostorem školní zahrady a míst k vycházkám (hřiště, louka, vycházka k rybníku,...), pozorování okolní přírody
- vyrábění z kukuřičných klasů a kukuřičného šustí–spojení s historickou tradicí a řemeslem
- pečení štrudlů – jablečných a hruškových
- pečení zeleninových koláčů
- výběr stromu na zahradě, který bude společný pro určitou třídu (pozorování stromu, péče o strom, zaznamenávání proměn,...)
- sušení zeleniny do polévek, zavařování ovoce, bylinkový sirup, výroba marmelády apod.
- úprava záhonku – příprava půdy na nadcházející zimu

Říjen

- seznamování dětí s charakteristickými znaky podzimu, přírodními zákonitostmi a zvláštnostmi podzimního počasí
- zabarvování listů, sbírání zajímavých tvarů listů, srovnávání barev, tvarů, velikostí, otiskování listů, obkreslování přes papír voskovkami, nalepování vylisovaných listů, podzimní obrázky
- pozorování změn v přírodě: ranní mlhy, inverze – nebezpečí pro lidský organismus
- sběr jakýchkoliv přírodních materiálů (listy, kaštiny, žaludy, jeřabiny, šišky, šípky,...)
- tvoření z přírodních materiálů, dráčky, podzimníčci, navlékání korálů z jeřabin, zvířátka z kaštanů
- práce s přírodním materiálem venku, skládání do tvarů, obrázků, podzimní koláč přírodnin
- vytvoření koutku podzimu z přírodnin ve třídě
- loupání kukuřice, tvoření mozaiky ze zrněk, obrázky v rozválené plastelině
- pozorování změn v přírodě, zabarvování a opadávání listů, pozorování třídního stromu, zaznamenávat jeho proměny a změny
- klacíkem prohrabávat hlínu a pozorovat, co obsahuje (zbytky rostlin, kořeny, brouky, larvy, žížaly, hmyz, kamínky, písek,...)
- zakopávání pokladu na záhonu školní zahrady, do ponožky vložit různé předměty, jejich seznam je dětmi nakreslený na papíře (plastová lahev, sklenička, šiška, mrkev, ořechy, papír, květinu,...), vykopání pokladu na jaře, prozkoumávání obsahu a jeho změn během období zakopání
- vytváření draka z přírodních materiálů, vylisování listy, kukuřičné šustí, větvičky – společná práce dětí, instalace v prostoru třídy

Listopad

- podzimní úklid zahrady, okolí MŠ, pozorování posledního padajícího listí
- srovnávání počasí, podzimní přeháňky, střídání jasna a zatažené oblohy, mraky podivných tvarů, první mrazíky, možné poletování sněhu
- přiřazení charakteristického plodu k určitému stromu (kaštan-kaštiny, jeřáb-jeřabiny, ořechy,...)
- na vycházkách tvořit obrazy a sousoší z kamenů, klacků, šišek, mechu, společná práce dětí, následné zjištění, kteří živočichové si našli v umělé vytvořeném prostoru domov (brouci, mravenci,...)
- přilet havranů a vran
- hry a práce s nasbíraným přírodním materiálem ve třídě
- využívání odpadového materiálu při pracovních a výtvarných činnostech – hledání dalšího využití

- práce s knihou, prohlížení, diskuze
- třídění odpadu celoročně ve třídě
- celoročně sbírání vršků z pet lahví – využívání ke hrám

Prosinec

- sušení plátků pomeranče, citronu – využití k dekoracím
- výroba adventního věnce
- tvorba sklenic, které jsou plněné luštěninami – sklenice mohou být i tvarově zajímavé, plněné luštěninami různého druhu. Hrdlo ozdobíme kusem pytloniny a ovážeme lýkem.
- výroba ledových ozdob – zmrznutí vody ve formičkách na písek (nezapomenout umístit provázek na zavěšení)
- čerti z jablek (oloupané jablko vyplníme těstovinami do podoby čerta. Napícheme na lékařskou špachtli, postavíme do prázdné sklenice. Uschováme na teplé a tmavé místo (hluboká krabice, komora, skříň,...), pozorujeme změnu (jablko seschne, čertíci dostanou strašidelný výraz účinkem dehydratace a nedostatkem tepla, vzduchu a světla)
- pozorování předmětů, rostlin lupou, jinovatku, ledové ozdoby...
- tvorba ptačích budek za pomoci pana školníka
- improvizace se šátky, papírem: sněhové vločky
- pečení vánočního cukroví, sušení ovoce, svícny a ozdoby z jablek...
- Vánoční stromeček pro ptactvo a zvěř – řetězy z různých plodů, které nám zůstaly usušené, zavěšení ovoce a zeleniny

Leden

- lopatování, bobování, stavění hradu ze sněhu, stavba iglu, kreslení nohama ve sněhu, obtisk, sněhová cestička
- pozorování zimní krajiny
- péče o krmítka, krmení pro ptáky, závěsné krmení
- pozorování stop lidí i zvířat, dopravních prostředků, různých předmětů ve sněhu
- tvorba sněhových pusinek
- stavba sněhuláků ze sněhu, tvorba z krabic, kašírování, lepení,...
- kreslení do sněhu, ledové cestičky
- pokusy s mrazem, vodou, sněhem, ledem
- mrznutí barevné vody
- ledové ozdoby – přírodniny nebo jiné předměty zmrzlé v ledu
- výstava různých druhů semen

- navlékání popcornu
- lojové závěsy pro ptactvo
- zachycování záběrů pomocí zrcadla – pohybujeme zrcadlem venku a zachycujeme v něm různé obrazy – mraky, sníh, přírodu...
- hry na Mráz, Dva mrazy, Sněhové vločky, Ledový vítr...
- pozorování zmrzlého rostlinstva
- pokus se sněhem – chlad na ruce, rozpuštění...

Únor

- pozorování změn počasí, zaznamenávání do kalendáře počasí
- množení řízkováním – fialka, muškát
- pěstování asparágu ze semínka (zasazení kuličky z asparágu do kelímku s hlinou)
- kolektivní práce – výroba smrtky, masopustních klobouků a masek, převleků z různých odpadních materiálů – plastu, krabic, papíru...
- pečení a ochutnávka koblihů a božích milostí
- přenesení vzorků kůry na papír voskovým pastelem obkreslíme
- krmení labutí – vycházky k řece Moravě

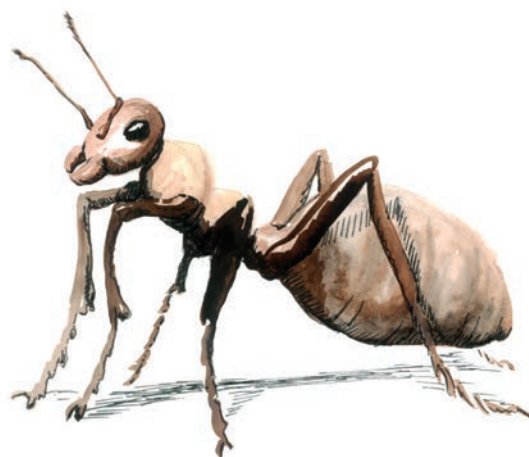
Březen

- pokusy s klíčením – na vlhkou vatou položíme fazoli a malý kamínek podobného tvaru, fazole začíná klíčit a měnit se, protože je v ní skryt život, kamínek svou podobu nemění – pozorování, diskuze
- pokus – zavařovací sklenici vypláchneme, vyložíme barevným ubrouskem tak, aby přilnul k vlhkým stěnám, Poté vyložíme ještě ubrouskem suchým. Mezi sklenici a vlhký ubrousek hodíme pár fazolí. Fazole vyklíčí a barvený ubrousek vytvoří efektní pozadí.
- rychlení větvíček ovocných stromů
- zapouštění kořínků – pokojová kopřiva, zelenec
- pozorování dalších změn v přírodě, kreslení lepoprela – roční období a jeho proměny
- povídání o příchodu jara, o změnách v přírodě, rozdílném počasí v různých ročních obdobích, začátkem nového růstu apod.
- barvení sněženky inkoustem
- výstava a klíčení luštěnin (pozorování, zakreslování)
- sázení zakořenělých rostlin
- vyrytí jedné sedmikrásky a zasazení do kelímku od jogurtu, péče o ni do vykvetení, po odkvětu návrat rostliny do přírody
- pozorování pana školníka a zapojení do jarního úklidu zahrady

- pozorování pomalu pučících větvíček stromů
- pozorování trávy lupou
- pozorování odtávání rybníka, potoků...
- pohádky – Křemílek a Vochoňka: „Jak zasadily semínko.“
- řeřichová pomazánka
- předpěstování zeleniny do truhlíků

Duben

- pozorování proměnlivého (aprílového) počasí
- měsíc lesů – první listy na stromech a začátek jejich růstu
- pokračování v úklidu zahrady
- měsíc ptactva – pozorování ptactva, hnízdění, přilétání vlaštovek
- pozorování zvířat, námluvy, mláďátka, povídání o tom, že na jaro se rodí nová zvířátka
- pozorování bujného nárůstu trávy a květin, pojmenovávání květin, kreslení, pozorování rozdílů
- pokusy s klíčením semen (hrách, čočka...) různé podmínky pro růst (některá semena nalézat, některá zatemnit, tak, aby děti viděly rozdílů)
- vypěstovat jako dárek mamince do kelímku květinu
- vytvoření bylinkové zahrádky ve třídě (řeřicha, petrželka), zdobení svačinek
- Velikonoce – tradice a zvyky, malování vajíček, říkadla a písničky, věnečky z proutí, kuřátko, jehňátko, pomlázka
- 24. 4. – Den Země (výroba masek z odpadových materiálů – kartóny, krabice, noviny, staré papíry, pytle, igelitové tašky)
- sluchové pexeso (do krabiček od kinofilmů, léků, kinder vajíček, dát různé přírodní materiály semínka, písek, ořech...) dle sluchu děti hledají dvě stejné krabičky
- vykopávání pokladu na zahradě, pozorování, co ze zakopaných předmětů zbylo
- péče o zahrádku třídy, příprava půdy, setí

Květen

- pozorování krásně kvetoucí barevné přírody, pojmenování druhů rostlin a bylinek – herbář
- porovnávání počasí, májový déšť
- zpěv ptáků, májové verše, jarní květiny, rozkvetlé stromy
- zkoumání života hmyzu (včela, motýl, moucha, brouci, slunéčko sedmitečné...)
- „*Mravenčí povídání*“ – pozorování mravenců, seznámení dětí se způsobem života v mraveništi
- „*Medové dny*“ – pozorování včel, seznámení dětí se způsobem života, užitečnost pro člověka
- vycházka k řece, pozorování toku řeky, splavu a živočichů v okolí, krmení kačen
- vycházka k lesu
- péče o záhon na zahradě, zalévání, vytrhávání plevelu, okopávání

Červen

- pozorování počasí, časté bouřky, déšť – pranostiky
- význam Slunce na Zemi
- pozorování krásně kvetoucích luk, určování rostlin, tvorba herbáře, význam léčivých rostlin
- pozorování růstu počátečních plodů na listnatých a jehličnatých stromech
- časté výlety do přírody, prodloužení pobytu venku, aktivity přesouvat do venkovního prostředí
- příprava ohniště
- svačina v přírodě

Červenec a srpen

- dozrávání obilí, sklizeň sena
- houfování ptáků – vlaštovky a špačci
- relaxační chvílky (odpočinek na dece v trávě, pozorování oblohy)
- zařazování ozdravných opatření (otužování vodou, sprchování)
- dodržování pitného režimu a upozorňování na jeho důležitost
- stínění před sluncem – slunečníky, povídání o škodlivosti slunečního záření a důležitosti ochrany před ním
- zařazovat hry s vodou a pískem (písek na pískovišti kropit)
- polední odpočinek na lehátku bez pyžamka

Ptáci naší zahrady

TÉMA:

Ptáci naší zahrady
Součástí tematického celku je realizace
projektu: „Ptačí stezkou“.

CÍLOVÁ SKUPINA:

děti ve věku 2,5–7 let (6 tříd po 24 dětech)

MOTIVACE:

- podporovat environmentální výchovu a vzdělávání dětí předškolního věku
- posilovat zájem dětí o přírodu, jejich zvědavost
- dlouhodobě podporovat vytváření pozitivního vztahu k životnímu prostředí, přírodě, informovat děti o přírodě
- motivovat k péči o životní prostředí a ke vztahu k živé a neživé přírodě a Zemi
- podporovat dlouhodobě praktické metody vzdělávání, zážitkové učení
- zprostředkovat vytváření dovedností a návyků správného jednání v prostředí zahrady
- přenést vzdělávací aktivity probíhající v interiéru školy do přilehlé zahrady
- rozvíjet zručnost dětí
- poznávat všemi smysly
- posilovat prosociální vztahy
- posilovat vzájemnou spolupráci s rodiči, prarodiči dětí
- zlepšit materiální a vzdělávací podmínky MŠ pro environmentální výchovu a vzdělávání
- navázat spolupráci s externími odborníky a organizacemi zabývajícími se EVVO

DÍLČÍ CÍLE:

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky, rozvoj zručnosti dětí
- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností
- rozvoj tvořivosti
- posilování přirozených poznávacích citů (zájmu dětí o přírodu, jejich zvědavosti)
- rozvoj kooperativních dovedností
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- vytváření pozitivního vztahu k životnímu prostředí, přírodě
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním prostředí, o jeho rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- vytvoření povědomí o vlastní souměřitelnosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY:

- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- vyjadřovat svou představivost v tvořivých činnostech
- vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušenosti k učení
- spolupracovat s ostatními
- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí

PROJEKT „PTAČÍ STEZKOU“

Cílem tohoto projektu je vybudování ptačí stezky sestávající z ptačích budek pro konkrétní druhy ptáků a informačních výukových tabulí o ptáčích k daným budkám.

Záměrem je přilákat do naší zahrady větší počet ptáčků a umožnit tak dětem pravidelné pozorování jednotlivých druhů, vědomí nutnosti jejich ochrany a významu v přírodě. Dále budou děti určovat druhy ptáků, těšit se z jejich zpěvu, krásy a získají nové poznatky o způsobu jejich života.

Realizace projektu Ptačí stezkou

- oslovení rodičů dětí – výzva k adopci ptačí budky (patronství konkrétního druhu ptáka)
- realizace: začátek října 2017*

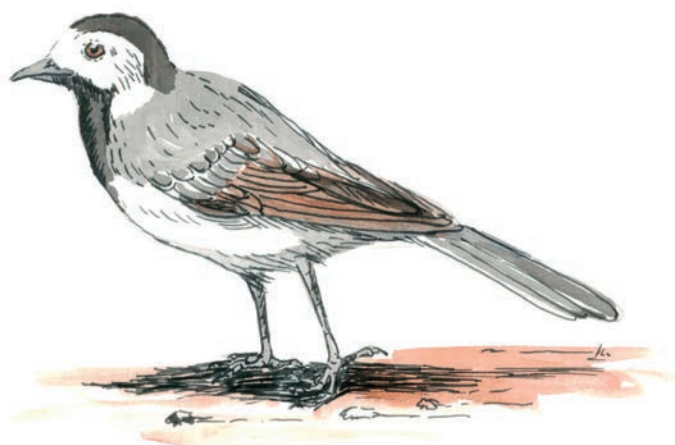
- oslovení jednoho z tatínků (šikovného tesaře) – výroba ptačích budek pro vytipované druhy ptáků (15 kusů) podle zadaných parametrů pro konkrétní druh
realizace: přelom září/říjen 2017 – sponzorsky
- tvořivé dílničky pro tatínky s dětmi – kompletování ptačích budek
realizace: říjen 2017 – dobrovolnická aktivita
- umístění budek v zahradě
realizace: říjen 2017
- realizace jednotlivých zastavení – pro každý druh ptáka v prostoru s konkrétní budkou bude umístěna informační výuková tabule s obrázkem ptáka, údaji o něm a velikostním měřítkem viz fotografie v příloze
realizace: květen 2017 – podklady dodá p. uč. Bílová, výrobu dřevěných stojek zajistí sponzorky jeden z tatínků, zadání do tiskárny zajistí vedoucí učitelka Alena Vrtalová (náklady na tisk budou z části uhrazeny z financí získaných adopcí ptačích budek)

NÁMĚTY DALŠÍCH ČINNOSTÍ:

- komunitní kruh na téma ochrana a pomoc ptáčkům
- ranní kruh s poslechem příběhu: „*O nenasytém vrabci*“ z knihy Pohádkový dědeček od Eduarda Petišky – vyvození mravního ponaučení
- projektové dny v MŠ zaměřené na pozorování ptactva (sledování příletu a odletu ptáků)
- péče o ptáčky – v zimě přikrmování viz fotografie v příloze, v létě doplňování vody do koupadel a pitek; čištění ptačích budek

Poznávací a rozumové činnosti:

- určování ptáček podle klíče, práce s atlasem, encyklopedií o ptácích, publikací – Ptáci našich zahrad v životní velikosti (Grada)
- didaktická hra (dále jen DH) „*Kam ptáček letí?*“ – procvičování pojmů nahoře, dole, vlevo, vpravo
- dlouhodobé vedení záznamů o výskytu jednotlivých druhů v naší zahradě, porovnávání (roční období)
- rozhovor o tom, proč někteří ptáci odlétají do teplých krajů, rozdělení ptáček do skupin – ptáci, kteří se u nás vyskytují celoročně x ti, kteří odlétají do teplých krajů (využití demonstračních obrázků)
- seznámení s vývojem ptáčka – obrázkový materiál – určování správného sledu
- Kimova hra – který ptáček se nám schoval (procvičování paměti + názvy ptáčeků)

Pohybové činnosti:

- pohybová hra (dále jen PH): „*Vrabci a sýkorky*“ – chlapci představují vrabce, děvčata sýkorky. Učitelka ukazuje obrázky. Pokud zvedne nad hlavu obrázek vrabce, honí chlapci děvčata a naopak.
- PH: „*Na hlídače*“ – ve vymezeném prostoru (obruč) pro hlídače sedí jedno z dětí. Má zavřené oči a předstírá spánek. Ostatní děti napodobují vrabce, poskakují okolo kruhu a říkají: „*Hlídač usnul na lavici, všichni vrabci na silnici.*“ V další části říkanky si dřepnou, předstírají zobání zrní a říkají: „*Až se zrní nazobáme, na hlídače zavoláme. Hlídači, vstávej!*“ Vtom hlídač vyskočí a honí děti. Ten, kdo je chycen, se stává novým hlídačem.
- cvičení s reakcí na signál – děti reagují podle obrázků ptáků (vrabec – poskoky, sýkorka – kroky, vrána – běh s máváním rukou ...)
- PH: „*Rozsypaná zrníčka*“ – děti mají za úkol co nejrychleji přinést rozsypané míčky, papírové koule (představující zrníčka), rozvíjí si tak pohotovost a prostorovou orientaci.

Jazykové, literární a dramatické činnosti:

- artikulační cvičení – ptáček zpívá: „*trilky-trilky*“, vrána kráká: „*kráky-krák*“, holub vrká: „*vrků-vrků*“, hrdlička cukruje: „*cukrů-cukrů*“; plašíme vrabce: „*kššš, kššš, kššš*“
- dechová cvičení – usměrňování výdechového proudu vzduchu – foukání do peříčka
- fonační cvičení – napodobování zvuků (řeči ptáků), vyslovování říkadla: „*Típ, típ, típ, vrabec vrabce štíp ...*“ spojeného s pohybem
- „*Bude zima, bude mráz*“ – lidové říkadlo v dialogu – rozhovor o tom, kam všude se může ptáček v zimě schovat před mrazem, proč má načechrané peří ...
- sluchová hra: „*Ptáčku, jak zpíváš?*“
- popis, charakteristika ptáčeků

- rozklad slov na slabiky (názvy jednotlivých druhů ptáčků) – přiřazování obrázků ptáčků (podle počtu slabik v názvu) ke grafickému ztvárnění počtu viz fotografie v příloze
- nácvik říkanky: „Vlaštovičky“
- rytmizace říkadel o ptáčcích

Výtvarné a pracovní činnosti:

- tvoření krmítka ze šišky, sádla, krmné směsi pro ptáky, provázku viz fotografie v příloze
- tvoření krmítka z raciochlebičku, medu a zrníček
- výroba ptačích napajedel a koupadel z keramické hlíny
- třídění semínek pro ptáčky podle druhů – rukou, pinzetou, se zavázanýma očima
- ptáček na krmítku – kresba ptáčka + doplnění obrázku dřevěnými špachtlemi, klacíky, vatou
- „Vrána“ – skládání papíru podle slovního diktátu
- „Hnízdo“ – tvoření z větviček
- omalovánky s tematikou ptáků
- „Krmítko pro ptáčky“ – opis předkresleného krmítka vršky od PET lahvi viz fotografie v příloze

Hudební činnosti:

- nácvik písniček: „Vzal vrabeček na taneček sýkorku; Bude zima, bude mráz; Na jaře, na jaře, čáp jede v kočáře“
- spojení zpěvu s pohybem
- hry s Orffovými nástroji – napodobování ptačího zpěvu (vrána, vrabec, sýkorka, klapání čapího zobáku)

Předmatické činnosti:

- sestavování obrázků podle zadání (krmítko pro ptáčky z lékařských špachtlí)
- DH: „Tangramy“ – skládání ptáčků (krmítka) podle předlohy
- seznámení s geometrickým tvarem trojúhelník (střecha krmítka)

Předčtenářské činnosti:

- malované čtení o ptáčcích – sledování textu zleva doprava, správné doplňování tvaru slova podle obrázku
- hledání stejných dvojic ptáků (dva typy obrázků ptáků – ilustrace a fotografie)

Pracovní listy:

- „Kam který ptáček poletí“ – labyrint
- „Ptáček“ – rozvíjení grafomotoriky (jednotahovka)
- „Ptáci na krmítku“ – určování, kterého ptáčka v zimě na krmítku nevidíme

Environmentální a experimentální činnosti:

- pozorování ptáčků na krmítku parapetu okna třídy – vyhledávání spatřených druhů v atlasu ptáků
- seznámení s Ptačí stezkou zahrady MŠ – budky pro jednotlivé druhy ptáčků a zajímavosti o nich
- pozorování ptačích stop ve sněhu
- pozvání ornitologa do zahrady MŠ – spolupráce s organizacemi: Stanice ochrany fauny Hluk a Záchraná stanice volně žijících živočichů Buchlovice (exkurze, návštěva)
- rozvěšení vytvořených krmítek na zahradě a v okolí MŠ
- procházky kolem řeky Moravy – příkrmování kačen a labutí
- rozlišování stop ptáků od jiných stop

Práce s technickými (interaktivními) pomůckami:

- bee-bot – hledání ptáčků podle zadání (barvy, velikosti, tvaru zobáku, druhu, názvu)
- skřipce – zvukový záznam ptáčků při pobytu venku, určování ptáčka podle hlasu pomocí klíče
- digitální kamera – zachycení obrazu ptáků, jejich stop při pobytu venku, sledování detailu po propojení s PC ve školce, určování jednotlivých druhů ptáků podle klíče
- kamerový mikroskop, lupy – sledování struktury peří, zrní

Tematický celek se prolíná celým školním rokem. Na podzim se děti seznámí s ptáčky, kteří odlétají do teplých krajů, opouští naši zahradu a okolí. V zimě pečují o ptáčky příkrmováním, vyrábí krmítka, která rozvěšují do zahrady a okolí MŠ, sledují stopy ptáků ve sněhu, opuštěná hnízda na holých stromech, pozorují ptáčky na krmítku parapetu třídy za oknem. Na jaře sledují přilet ptáčků z teplých krajů, stavění nových hnízd. V létě doplňují ptáčkům vodu do pitek a koupadel, které samy vyrobily z keramické hlíny. Řada z nabízených činností se dá využít během celého školního roku např. formou projektových dnů zaměřených na ptáky.

Už vím, jak to žije v trávě

TÉMA:**Už vím, jak to žije v trávě****MOTIVACE:**

Jdeme se podívat na místo v zahradě, ke kterému máme všichni blízko – do trávy. Není to jenom kus obyčejného trávníku, ale pokud se podíváme pozorněji, zjistíme, že hostí všechny možné druhy živočichů i planých rostlin. A že to v něm skutečně žije!

Návštěva v trávě by měla dětem přiblížit a nechat je prozkoumat jaké druhy živočichů žijících v trávě nachází a jaké mají speciální úkoly. Poznat a všimnout si života těch, které z výšky těžko uvidíme, ale žijí tu s námi.

CÍLOVÁ SKUPINA:

Zúčastní se jej děti ve věku 3–6 let, třídy Rybiček a Včeliček.

DÍLČÍ CÍLE:

- rozvoj jemné a hrubé motoriky, koordinace ruky a oka
- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj jazykových dovedností
- rozvoj a vedení ke spolupráci s ostatními
- vytváření kladného vztahu k přírodě: objevovat život v trávě, stát se pozorovatelem hmyzu a drobných živočichů, získávat informace o životě hmyzu a drobných živočichů
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách

VÝSTUPY:

- dítě dokáže pracovat s přírodním materiálem
- při vnímání a pozorování užívá všechny smysly
- dokáže poznat a pojmenovat některé drobné živočichy, hmyz žijící v trávě, hlíně (zahradě) a dokáže o nich pohovořit
- má základní informace o stavbě těla drobných živočichů, vlastnostech i poslání v přírodě
- má vytvořeny základy kladného vztahu k přírodě, ke všemu živému v jakékoliv formě
- spolupracuje s ostatními
- ví o výskytu a zákoutích a místech školní zahrady, která obývají drobní živočichové a hmyz

PROSTŘEDÍ A POMŮCKY:

- Přírodní prostředí, školní zahrada, prostředí mateřské školy (koutek pokusů).
- Přírodní materiál, pomůcky badací z koutku pokusů, encyklopedie, obrázky a pracovní listy.

ČASOVÝ ROZVRH:

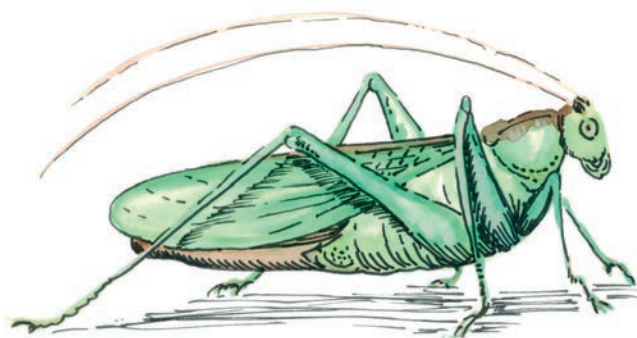
Tematický celek probíhá celoročně, v průběhu školního roku od října do května.

ČINNOSTI A PŘÍLEŽITOSTI:**Na návštěvě na zahradě:**

- Motivace k tématu – aktivní pobyt na školní zahradě s pozorováním a zaznamenáváním, vyhledáváním míst výskytu drobných živočichů a hmyzu. Seznámení s druhy a názvy hmyzu a drobných živočichů zahrady.
- Práce na zahradě – podzimní práce, vyhrabávání listí, práce v zahrádce.
- Cílené vycházky – park ROCHUS.
- Sběr přírodního materiálu, práce s přírodním materiálem.
- Mozaiky z přírodního materiálu.
- Vytváření skřítky „Podzimníčka“ z přírodního materiálu zahrady.
- Tkaní pavučinky.
- Hudebně pohybové hry: „Beruško, půjč mi jednu tečku. Spí brouček, spí i beruška.“
- Beseda v knihovně a nad knihou – Jak to žije v trávě.

Babí léto s pavoučkem:

- Na zahradě u pavoučků pozorujeme stavbu těla, pohyb, místo výskytu, vytváření pavučinek a zajištění potravy.
- Nápodobujeme pohyb – pohybová hra Pavouk a mouchy, překonáváme lanové překážky.
- Tkaní pavučinky.
- Vyhledáváme a zaznamenáváme informace z encyklopedií a atlasů.
- Besedujeme s odborníkem – projektový den Vzdělávacího a informačního střediska Bílé Karpaty výukový program Pan Pavouk

Uspávání zahrady:

- Motivace – četba z knih Neuvěřitelné bajkopříběhy, Broučci
- Výroba broučků z přírodního materiálu – společná akce s rodiči na školní zahradě s ukládáním broučků k zazimování.
- Zamykání školní zahrady – zamykání s říkankou: „Zamykáme velkým klíčem...“
- Práce s písní: „Mravenčí ukolébavka“

Zimní spánek a zvířátka v zimě

- Projektový den ekocentra Trnka
 - Povídání se zvířátky – exkurze v teráriích v ekocentru
 - Povídání se zvířátky v MŠ – přímý kontakt s živým tvorem
- Získávání informací o hmyzu a drobných živočiších v knihách a encyklopediích.
- Pozorování přinesených terárií dětmi z domova.
- Procvičování zkušeností při práci s digitálními pomůckami – digitální včelka, skřípce.
- Seznámení se s životem zvířátek v zimě – četba, obrazový materiál.
- Činnosti na zahradě
 - pozorování stop ve sněhu, pozorování změn v přírodě
 - dokrmování zvířátek, pozorování života na zahradě
 - vytváření krmítek, potravních koulí, pokusy se sněhem a ledem
- Pohybové aktivity v ledové zahradě: „Paní zima jede“

Probouzíme zahradu

- Vynášení Morény do řeky Moravy.
- Odemykání školní zahrady.
- Práce v zahradě – hrabání, setí a sadba v zahrádce.
- Pozorování probouzející se zahrady a změn v přírodě.
- Velikonoce v zahradě – putování za velikonočním zajíčkem (plnění úkolů – průběžné ověření znalostí).
- Výukový program: „Na návštěvě u krtka“ – projektový den vzdělávacího a informačního střediska Bílé Karpaty
- Krtci na školní zahradě.
- Práce s přírodním materiálem
 - práce s hlínou – zkoumání a bádání složení a života v hlíně
 - pokusy s hlínou, setí, klíčení
- Práce s keramickou hlínou – zpracování hlíny, výroba šlikru – krtkova hromádka.

- Beseda v knihovně – Příběhy včelek a včelích medvídků.
- Beseda se včelařem v mateřské škole.
- Hudebně pohybová hra: „Jarní brána“
- Pohybová hra: „Krtek“
- Práce s písní: „Probudil se malý brouček na stráni“

Zahrada plná života a radosti

- Pozorování hmyzu na zahradě i pod lupou, práce s digitální kamerou, mikroskopem.
- Vytvoření terária k pozorování a následnému vypuštění.
- Práce v zahradě – péče o zahrádku – květiny zelenina
- Skládání zákoutí pro hmyz – kamínkové a klacíkové přehrady
- „Sídliště ruměnic“ – na návštěvě u ruměnic.
- Čmeláčci na květech a keřích – pozorování.
- Tvoření blátoviště na zahradě – pozorování, co se děje v blátovišti, blátová sopka.
- Blátoviště v CTZ UH – návštěva.
- Mraveniště – výlet do Chřibů, pozorování života v mraveništi, seznámení se – co dokážou mravenci.
- Společná činnost s rodiči
 - hmyzí den – stanoviště v zahradě MŠ s plněním úkolů a činností
 - vytváření hmyzího domečku

HODNOCENÍ:

V průběhu roku sledujeme plnění vytýčených cílů a zaznamenáváme do třídních plánů třídy Rybiček a Včeliček. Hodnotí učitelka. Ke společnému ústnímu hodnocení a shrnutí činností jsou vedeny děti.

Společnými konzultacemi s kolegyněmi ve třídách hodnotíme průběh tematického celku, zpětnou vazbu u dětí a připravujeme další postupy a realizaci.

K dosažení cílů užíváme především metody pozorování, metody pokusu a omylu, praktických ukázek i činností, metod přímého prožitku. Užíváme slovních metod, k získávání informací i zkušeností.

Využíváme obrazového materiálu, encyklopedií a atlasů a časopisů, ke zpětné vazbě plnění cílů využíváme digitální pomůcky.

Konzultujeme s odborníky ekocenter a CHKO při besedách a projektových dnech v mateřské škole, či přímo v ekocentru.

ZDROJE:

Kol. autorů: Putování přírodou

J. Karafiát: Broučci

P. Bezděčka: Neuvěřitelné bajkopříběhy

D. Krolupperová: Mizící hmyzíci

Obrazová encyklopedie živočichů: Zvíře

Podívejte děti, broučci na zahradu letí!

TÉMA:**Podívejte děti, broučci na zahradu letí!****MOTIVACE:**

mladší děti – Básnička: „Co se to tam děje v trávě?“

starší děti – Pohádka: „O pyšném motýlovi.“

- jak se brouček narodil
- kde všude broučci bydlí
- pohybová chvílka: „Brouček“
- brouček se učí létat

CÍLOVÁ SKUPINA:

3–6 let

DÍLČÍ CÍLE:

- vnímat život na zahradě všemi smysly
- poznávat život hmyzu na zahradě
- rozčlenit hmyz podle biotopu
- rozvoj jemné i hrubé motoriky
- rozvoj tvořivosti

VÝSTUP:

- naučí se básničku a pohybové cvičení
- naučí se, jak se rodí brouček
- rozezná 5 druhů hmyzu a rozčlení je podle biotopu
- zvládne pohybové aktivity na školní zahradě
- vyzkouší výtvarné techniky

PROSTŘEDÍ A POMŮCKY:školní zahrada,
didaktický materiál, výtvarné pomůcky**ČASOVÝ ROZVRH:**

duben – květen

ČINNOSTI:

- pozorování hmyzu, posloupnost při určování stádia vývoje hmyzu
- rozčlenění hmyz podle biotopu
- básnička s pohybem
- pohybové aktivity na zahradě MŠ
- pracovní listy
- výtvarné činnosti

HODNOCENÍ:

- formou rozhovorů s dětmi
- formou komunikace a následná reakce rodičů
- zpracování tiskové zprávy

Zahrada a její dary

TÉMA:

Přírodní zahrada

MOTIVACE:

Pohádka o bylinkové zahrádce (Autorská pohádka, Monika Janečková a Zuzana Kamlerová)

CÍLOVÁ SKUPINA:

Děti ve věku 3–6 let

DÍLČÍ CÍLE:

- rozvoj jemné a hrubé motoriky
- snaha o formování správného vztahu k přírodě a všem složkám přírody
- poznávat různorodý svět přírody, rostliny
- vytváření povědomí o tom, co je zdravé
- rozvoj tvořivosti
- práce se zahradnickým náčiním
- poznat a pojmenovat některé rostliny, byliny a plodiny na zahradě
- seznámit děti s využitím a zpracováním zeleniny, ovoce, bylinek v kuchyni
- seznámit děti se zdravým životním stylem, zdravým stravováním

VÝSTUPY:

- podílet se na pěstování vlastních bylinek, ovoce a zeleniny s pozorováním jejich vývoje během růstu
- vyhledávání informací v atlasech a encyklopediích
- výtvarné zpracování plodů zeleniny, ovoce a bylinek
- práce s pracovními listy s tematikou zahrady, bylin, ovoce a zeleniny
- využití tříšložkových karet
- tvorba herbáře
- použití smyslového vnímání při poznávání plodů ovoce, zeleniny a bylinek
- mít povědomí o využití plodů zeleniny, ovoce a bylinek v kuchyni, při přípravě salátů, pomazánek a jejich vliv na zdravé stravování

PROSTŘEDÍ A POMŮCKY:

- atlasy a encyklopedie, fotoaparát
- digitální mikroskop,
- pracovní listy s tematikou zahrady a plodů
- výtvarný materiál
- semínka bylinek, zahradní nářadí a náčiní
- materiál na výrobu herbáře
- sazenice – jahody, cuketa, dýně, okurek (přísady), rajčata (přísada)
- semínka – bazalka, máta, šalvěj, tymián, pažitka, řeřicha, hrách
- malý foliovník

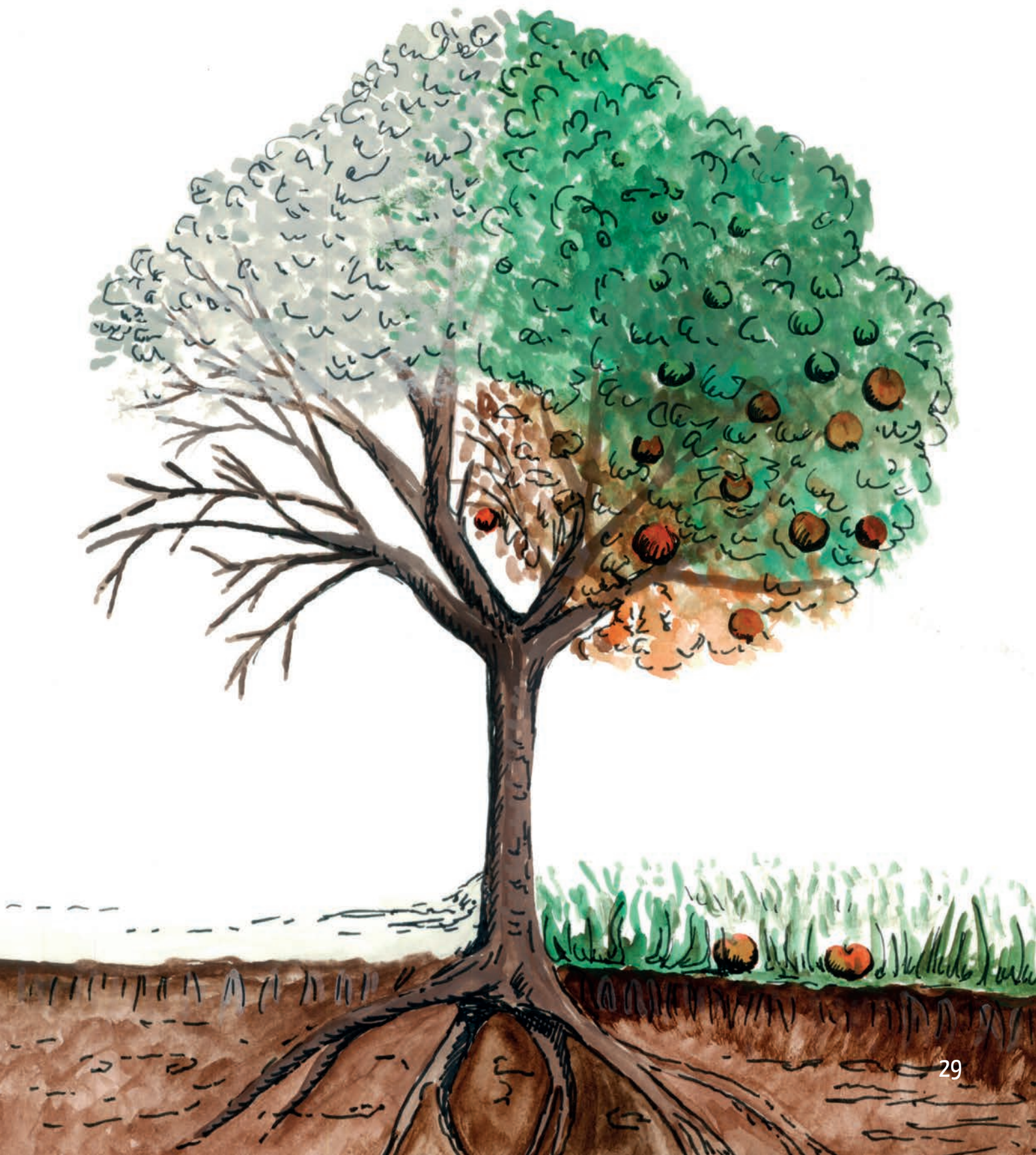
ČINNOSTI:

- společný úklid zahrady po zimě
- vyhrabání suchého listí, ostříhání suchých travin a bylinek, zametání chodníčku
- společná příprava záhonů k setí, dosypání hlínou
- úprava stávajících záhonků
- návštěva zahradnictví a zakoupení semen a sazenic
- setí semen a výsadba sazenic (semena naklíčíme ve třídě v malém foliovníku)
- společná péče o zahradu a bylinkové záhony
- pletí, zastřihávání, zalévání
- vymezení prostoru pro motýlí louku, příprava prostoru, zasetí semen
- průběžné sbírání zeleniny, bylinek, zpracování a využití v kuchyni
- nácvik krájení nožem při přípravě zeleninových salátů
- týden zdraví: návštěva výživové poradkyně a beseda s ní na téma: zdravá strava, tvorba potravinové pyramidy, návštěva zubaře s pohádkou: „O popleteném zoubku“ a nácvik správného čištění zubů
- výtvarné zpracování bylin, plodů ze zahrady, výroba herbáře, pracovní listy se zahradní tematikou
- reprodukce vhodných básní, říkadel a písní

METODY OVĚŘENÍ:

- pracovní činnosti na zahradě
- zahradnické práce, pletí, zastřihávání, zametání, zalévání
- průběžná péče o záhony, sklizeň vypěstované zeleniny, ovoce, bylinek
- vytvoření herbáře, vytvoření knihy o zahradě
- samostatná práce s tříšložkovými kartami
- vytvoření potravinové pyramidy

Mezi stromy

TÉMA:**Mezi stromy****MOTTO PROJEKTU:**

„Je třeba žít ve shodě s přírodou.“

Tacitus Publius Cornelius

MOTIVACE:

viz příloha č. 1 (Pohádka o stromu)

CÍLOVÁ SKUPINA:

děti 2,5–6 let

DÍLČÍ CÍLE PROJEKTU:

- seznámit dítě s místem a prostředím, ve kterém dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k němu
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, rozvoj dovedností umožňující tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevat
- rozvoj přirozených poznávacích citů
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj tvořivosti
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškodit a ničit
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí
- posilování prosociálního chování ve vztahu k lidem a přírodě
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY PROJEKTU:

- umět pojmenovat části stromu
- vytvořit si základní představu o tom, co potřebuje strom ke svému růstu, ke svému životu
- poznat a pojmenovat některé druhy stromů
- určit a správně přiřadit některé plody, šišky a větvičky k různým stromům
- vlastním zkoumáním najít známky života některých živočichů a zvířat obývajících strom
- domlouvat se s ostatními a respektovat pravidla
- učit se chovat správně k živé přírodě, vážit si jí a ochraňovat ji
- ohleduplně se chovat k rostlinám i živočichům
- vědomě nepoškozuje životní prostředí a aktivně se podílí na jeho ochraně
- rozlišuje roční období, zná změny v jednotlivých obdobích
- zná názvy některých rostlin a živočichů

- zná význam lesa, vody, půdy, čistého ovzduší, ochrany přírody a péče o ni
- dodržuje pravidla pobytu v přírodě
- umí a má zájem starat se o živočichy a o rostliny

PROSTŘEDKY, JIMIŽ BUDE CÍLŮ DOSAHOVÁNO:

- pozorování
- experimentace s přírodninami
- výlety a vycházky do lesa, parku
- skupinové činnosti
- rozhovory o přírodě
- práce s obrázky
- smyslové hry
- práce s knihou, encyklopedií
- beseda s myslivcem
- výtvarné a pracovní činnosti
- hudebně pohybové činnosti
- pomocí her, piktogramů, obrázků, didaktických pomůcek a her budou děti seznamovány se stromy, rostlinami, zvířaty

ČASOVÝ ROZVRH:

celoroční

PROSTŘEDÍ REALIZACE:

- prostředí MŠ – jednotlivé třídy
- zahrada MŠ Komenského
- výlety do okolí:
 - popovská Bukovina – evropsky významná lokalita, rybníky
 - Sadská výšina, Rochuz
- vycházky do Kunovského lesa, parku Smetanovy sady a blízkého okolí MŠ
- návštěva knihovny B.B. Buchlovana
- beseda s myslivci – návštěva hájenky v Buchlovicích s výchovným programem pro MŠ, naučná stezka pod Buchlovem s myslivcem

ČINNOSTI A POMŮCKY:**Barevné stromy**

- poslech příběhu: „Pohádka o stromu“
- seznamování se stromy jejich částmi, jejich dělení (listnaté x jehličnaté)
- sbírání listů, pozorování jejich zabarvení, srovnávání tvarů, barev, velikostí, přiřazování listů ke stromům – znát alespoň některé jejich názvy, obkreslování přes papír, voskovkami, uhlem, nalepování vylisovaných listů
- pozorování povrchu listu, jeho žilnatiny, frotáž listu na papír pomocí voskových pastelů

- zakládání herbáře přírodnin přinesených z lesa
- způsob života stromu – kořeny přijímají vodu z půdy, voda se dostává kmenem do všech větví a větviček atd. Slunce, listy, míza...
- poznávání podzimních plodů a jejich názvů, sbírání plodů v lese, přiřazování plodu k určitému stromu, keři
- hry a práce s nasbíraným přírodním materiálem
- manipulační činnosti s plody, poznávání plodů podle hmatu, rozeznat borovicovou a smrkovou šišku, navlékání plodů – šípky
- vytváření draka na drakiádu z přírodnin – listy, kaštany, šišky, šípky apod.
- vycházky do lesa – pozorování stromů – jejich stavby, výšky, určení jejich názvu, sběr plodů a listů
- seznámení s pojmem letokruh (určování stáří stromu dle letokruhů)
- na vycházkách tvořit z klacíků, šišek, kamenů, mechu – stavby, obrazy apod.
- pozorování změn v přírodě – zbarvování a opadání listů, podzimní mlhy, déšť, jinovatka
- pozorování zvířat a jejich stop
- pozorování kůry jednotlivých stromů – k čemu slouží kůra, frotáž uhlím přes papír
- pozorování zajímavostí v přírodě na vycházkách – mraveniště, hnízda apod.
- klacíkem prohrabávat hlínu a pozorovat, co obsahuje (kořeny zbytky rostlin, brouky žížaly, hmyz, kamínky, písek, kůru
- hry v přírodě (stroměčku kdo v tobě bydlí, škatule hýbejte se, zvířátka pojdte domů, na barevné stromy...)
- k čemu slouží stromy, co se vyrábí ze dřeva, jak se vyrábí papír
- podzimní úklid zahrady – hrabání listů
- pozorování přiletu zimních ptáků – havranů a vran
- práce s knihami – vyhledávání stromů v dětských encyklopediích
- dramatizace pohádek s tématem zvířátka, les
- pracovní listy s tematikou les, příroda na rozvoj grafomotoriky, poznávání, myšlení
- využívání interaktivních pomůcek na vycházkách a při řízené činnosti

Spí stromy?

- pozorování zimní krajiny
- pozorování pod lupou jinovatky na větvičkách stromů, trávy, keře
- pozorování zamrzlých rostlin
- která zvířátka spí zimním spánkem a která chodí v zimě ke krmítku
- výroba ptačího zobu do krmítka – lojová koule – péče o krmítka
- poznávání některých druhů semen vhodných pro ptáčky

- návštěva krmelce v lese – přinesení jablíčka, kůrky chleba
- výroba adventního věnce, svícnu z přírodnin
- sušení ovoce, zeleniny a plodů (šípků, jablíčka, mrkvička...)
- Vánoční stromeček pro zvířátka – řetězy z nasušených plodů, zavěšení ovoce a zeleniny v lese na stromeček
- pozorování krmítka – jací ptáčci přiletí v zimě ke krmítku
- proč někteří ptáčci odlétají do teplých krajín a jiní zůstávají
- poslechové činnosti – zvuky ptáků žijících v koruně stromů (poznáš káně, sovu, vrabce?)
- procvičování číselné řady – kolik je ptáků na stromě? Kolik přiletělo ke krmítku, pod krmítko atp. – procvičování pojmu (nad, pod, vedle, v ...)
- přišla sněhová peřina – jak je sníh důležitý pro les, rostliny
- lopatování, bobování, kreslení do sněhu, sněhová cestička
- stavba sněhuláků ze sněhu
- pokusy se sněhem – chlad na ruce, rozpuštění
- pokusy s mrazem, vodou, sněhem, ledem
- pozorování stop zvířat ve sněhu v zamrzlé půdě
- vycházky do lesa pozorování změn, zvířat
- vycházka k řece Moravě, krmení labutí a kačen
- návštěva knihovny B.B.Buchlovana – zaměřená na knížky o přírodě
- práce s encyklopediemi v MŠ – vyhledávání, poznávání
- pozorování tání sněhu, ledu
- využívání interaktivních pomůcek na vycházkách a při řízené činnosti
- pracovní listy s tematikou les, příroda – rozvoj grafomotoriky, poznávání, myšlení
- dramatizace s dětmi – s využitím maňásků, loutek, dramatických čepiček

Kouzelné stromy

- pozorování pupenů listnatých stromů
- pozorování větvičky jírovce maďalu (experiment s teplou vodou)
- výtvarná chvilka – znázornění listnatého stromu na jaře
- měření obvodu kmene stromu pomocí provazu, švihadla nebo lasa (který strom je širší, který je užší...)
- poslech písně Zdeňka Svěráka a Jaroslava Uhlíře „Jedličky“ – osvojení textu i melodie písně

- rytmizace písně, doprovod na hudební nástroje (Orffův instrumentář)
- seznámení se škůdci stromů (např. duběnka – parazit)
- kresba hnízdícího ptáka na stromě (uhlem, rudkou, tuší)
- papírová a textilní koláž (strom na jaře)
- výtvarné zpracování námětu „Strom ve větru“ technikou rozfoukávané skvrny
- hudební chvílka (napodobování větru ve větvích stromů pomocí igelitových sáčků)
- porovnávání počtu (užívání pojmů více-méně-stejně), čeho je více šišek x listů atp.
- vytváření skupin prvků dle grafického zadání (přičad počet objektů dle počtu teček), šišky, žaludy, listy
- pozorování mladých stromů v lese – strom roste ze semínka (pozorování mladých doubků, buků)
- správné užití příslovce ve větě (za stromem, před stromem, mezi stromy, v koruně)
- pohybové hry zaměřené na pobyt mezi stromy
- pohybové ztvárnění nálady stromu (strom na jaře, v létě, na podzim)
- vytváření slovních řetězců (jaký strom může být?)
- hra „Kufr“ – co všechno jsem viděl na stromě (zapamatování si, co největšího počtu informací – předškolní děti)
- návštěva Smetanových sadů
- seznámení s důležitostí recyklování papíru
- dramatizace příběhu „O stromu, který byl opuštěný.“
- nácvik házení míče (horní a dolní oblouk) – veverka hází oříšek ze stromu
- pohybová improvizace – let ptáků (pták vzlétá, letí, usedne na strom, skáče z větve na větvíčku)
- vytváření rýmů ke slově vyňatým z písně „Kaštiny a břízy“
- osvojení nových básní a písní s tématem Strom (např. Kdyby strom mohl vyprávět)
- pohybová improvizace (strom roste ze semínka)
- poslech zvuků živé a neživé přírody (který zvuk můžu slyšet v lese? Který nikoliv?)
- vytvoření stromu z recyklovaného papíru (předškolní děti)
- příprava panelů s ilustracemi stromů a legendou o stromech k vyvrcholení projektu (budova MŠ)
- pozorování stromů při vycházce do Smetanových sadů – postřehování (čím se stromy liší – výškou, šířkou, vzhledem, rozpětím koruny), vytváření slovních charakteristik

HODNOCENÍ:

- učitelka zhodnotí obsah, úroveň, obtížnost a průběh vzdělávacích činností vzhledem k stanoveným cílům, zhodnotí použité metody, prostředky, zpracování pomůcek, pracovních listů
- děti zhodnotí, co se naučily, které činnosti je zajímaly, které by chtěly zopakovat
- v rámci pedagogického sboru v MŠ ve sborovně
- formou výstavy v šatně
- společně s rodiči při setkání

POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE:

- Svojtka a comp. Stromy a keře – naučte se znát nejdůležitější druhy. Praha, 2015, 256 stran, ISBN 978-80-256-1584-3
- Horáček, Petr. Encyklopedie listnatých stromů a keřů. nakl. Computer press, 1. vydání, ISBN 978 8025/ 170 88, 748 stran
- Dobrylovská, Dominika. Klíč k určování stromů – 123 nejběžnějších stromů v ČR. nakl. Kupka, Praha, 2012, ISBN 978-80-87412-16-9, 34 stran
- Wohlleben, Peter. Tajný život stromů. nakl. Kazda, s.r.o., ISBN 978-80-905788-6-9
- Wohlleben, Peter. Slyšíš, jak mluví stromy? Co všechno můžeš objevit v lese. ISBN 978-80-906819-4-1
- Ringle, Gabriel. O třech stromech. Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří, 2011.
- Ničková, Lenka. Příběhy stromů. nakl. Mladá fronta, 135 stran, ISBN 978-80-204-1628-5
- Martinovský, Jan. Klíč k určování stromů a keřů. 2. vydání, nakladatelství SPN, 1987, Praha, 207 stran
- Mitchell, Alan, More, David. Dětský atlas Stromy – vše o stromech – náměty pro pokusy! nakl. Fragment, 2004, ISBN 978-80-7200-906-0, 80 stran
- Meike, Bosch. Poznejte stromy podle listů. 2018, ISBN 978 -80-271-0690-5, 112 stran
- Internet – <http://pohadky-pro-kulisky.blog.cz>

Příloha č. 1 POHÁDKA O STROMU

V jednom lese stál Strom. Byl urostlý, rovný, statný, měl bohatou korunu a tmavě zelené listy. Byl to krásný strom. Ale byl velice pyšný a zlý. Myslel si totiž, že je ten nejkrásnější a nejlepší strom na světě.

Na jaře k němu přiletěla sova: „*Hůůů, řekla Sova, já a pan Shůůva budeme mít malá shůůvátka a rádi bychom si v tvé koruně postavili hnízdo.*”

„*Pche, já jsem tuze krásný strom pro nějakou obyčejnou shůůvu. Letěte si jinam!*”

A tak Sova odletěla.

Za nedlouho přiletěl Datel: „*Ťuk ťuk, řekl Datel, já a paní Datlová budeme mít malé datlíčky a rádi bychom si v tvé koruně postavili hnízdo.*”

„*Pche, já jsem tuze krásný strom pro nějaké ťukťuk datly. Letěte si jinam!*”

Pak přiletěla Sýkorka koňadra: „*Já a pan Sýkorka bude mít malá sýkorčata. Rádi bychom si v tvé koruně postavili hnízdo.*”

„*Pche, já jsem tuze krásný strom pro nějakou obyčejnou koňadru. Letěte si jinam!*”

Brzy se to mezi ptáčky rozkřiklo a tak už ke stromu žádný jiný ptáček nepřiletěl.

Strom si tam tak stál sám, neustále se prohlížel v malém jezírku a opakoval si, jak krásný a úžasný je.

Uplynul rok a zase přišlo jaro. Sýkorka přiletěla mezi ostatní ptáky a začala švitořit: „*Viděli jste ten Strom? Mají se mu zelenat listy, ale žádné nemá. Ta jeho krásná hnědá kůra je najednou šedivá. Větve mu klesají a lámou se. Už vůbec není krásný!*”

„*To má za to, jak byl pyšný a zlý,*” řekl Datel.

Ale Sova řekla: „*To nemůžeš, Datle, jinak bys byl stejně špatný jako on.*”

Datel se zastyděl tak, že dodnes má červenou čepičku na hlavě. Řekl: „*Ano Sovo, máš pravdu, musíme mu pomoci.*”

A tak letěli. Všichni ptáčci z celého lesa se slétli ke stromu a snažili se mu pomoci. Někteří vyzobávali hmyz z pod kůry stromu, jiní v zobáčkách nosili vodu, aby Stromu dodali vláhu.

Strom tam stál a hrozně se styděl. Bylo mu tak moc špatně, ale bál se něco říct, protože věděl, jak pyšný, zlý a hlavně hloupý byl.

Po několika dnech se mu začala vracet hnědá barva a na zbylých větvích se objevily první pupeny. Začínal se uzdravovat.

Jednoho dne ptáčci přiletěli, aby se rozloučili. Mezi tím se se stromem spřátelili, začali si povídat a Strom byl poprvé v životě šťastný, i když už nebyl nejhezčí. Řekl jim: „*Ptáčci, já se vám moc omlouvám za to, jak zlý, pyšný a hloupý jsem byl. Moc se stydím. Děkuji vám za to, co jste pro mě udělali! Jak šťastný bych byl, kdybyste si postavili hnízda v mé koruně, i když už není nejhezčí.*”

Ale ptáčci odpověděli: „*To my už nemůžeme Strome, máme svá hnízda na jiných stromech a ti jsou naši přátelé. Chápu.*” Posmutněl strom a větve mu zase o něco klesly.

„*Ale naše děti, které jsme vyvedli do hnízd minulého jaro, už budou mít svoje děti,*” řekla Sova. „*A ti si rádi v tvé koruně hnízda postaví. No, a my je sem budeme létat navštěvovat, takže se často uvidíme.*”

Najednou tam stál strom, který už nebyl krásný, ale byl jistě nejšťastnější na světě.

Příloha č. 2 METODICKÝ LIST: KOŘENY

Název aktivity: Objevujeme části stromu – Kořeny

Téma: Části stromu

Cíl: popsat a poznat části stromu

Motivace: četba úryvku z knihy od Rajneshe Osha – o kořenech stromu

Doba trvání: 1 hodina

Místo konání: zahrada MŠ, městský park, les

Pomůcky: balicí papír, láhev s vodou, hlína, rukavice

Metody a formy práce: Děti pracují individuálně nebo ve dvojicích.

Postup:

děti si nejprve vytvoří hmotu, která vznikne spojením hlíny a vody. Poté ji nanášejí na balicí papír a vytváří kořeny stromu. Vnímají složení hlíny, vnímají své pocity a pocity popisují.

Závěr:

žáci své kořeny prezentují ostatním. Hovoří o prožitcích – jaký pocit jsme měli, když jsme se dotýkali hlíny? Jaký pocit jsme měli, když jsme hlínou mohli kreslit?

Reflexe, zpětná vazba:

děti si povídají o tom, jaké pro ně bylo cítit hlínu, dotýkat se jí rukama, jaké měli pocity při zpracování hlíny, jaké měli pocity při nanášení hlíny na balicí papír, co se dětem líbilo. Vzájemně si ukazují vytvořené obrázky a prezentují je.

Děti získají povědomí o tom, že se dá kreslit i přírodním materiálem. Uvědomí si, že hlína je nezbytná pro růst stromu.

Rozvíjené kompetence: kompetence k učení, kompetence pracovní, kompetence komunikativní

Oblast RVP PV: tvořivost, vynalézavost, fantazie

Zpracovala: Bc. Veronika Němečková

Zdroje, použitá literatura:

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. 2000. Praha
Kratochvílová, Jana. Teorie a praxe projektové výuky. 2006. vyd. Brno: MU Brno, 160 s.
Pedagogická teorie, svazek 9, ISBN 8-210-4142-0
Dvořáková, Hana. Výtvarná výchova na I. stupni základní škol. 1998. vyd. Tobiáš, 62 stran, Kůra – kůže stromu. ISBN 80-85-808-59-5

Příloha č. 3 METODICKÝ LIST: DOTEKY

Téma: Části stromu

Cíl: rozvíjet smyslové vnímání dětí, výtvarně vyjádřit hmatový prožitek při dotýkání se kůry stromů

Motivace: poslech písně Z. Svěráka a J. Uhlíře – Stromy
Najdi si svůj strom, pohlad' jeho kůru, řekni, co cítíš, když kůru hladíš. Jaké máš pocity? Jsou příjemné nebo nepříjemné? Co v tobě vyvolávají?

Doba trvání: 1,5 hodiny

Pomůcky: voskové pastelky, tvrdý papír A3, A2, balicí papír a křídové pastely

Metody a formy práce: Děti pracují ve skupinách nebo dvojicích, dle domluvy.

Postup:

děti si přiloží papír na kůru stromu, přežijí voskovou pastelkou – vznikne frotáž, poté si utrhnou kousek balicího papíru, zmuchlají jej, přetřou křídovým pastelem a roztáhnou. Vzniklý objekt (kus kůry) nalepí na předchystanou frotáž. Vzniká reliéf.

Reflexe:

Jak výtvarné práce vystihují pocity z dotýkání? Děti si vzájemně ukazují obrázky. Vyjadřují své pocity, náladu, postřehy. Na závěr se z prací může vytvořit výstava na zahradě MŠ nebo uvnitř mateřské školy.

Rozvíjené kompetence: kompetence komunikativní

Zpracovala: Ivona Kočirová

Zdroje, použitá literatura:

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. 2000. Praha
Kratochvílová, Jana. Teorie a praxe projektové výuky. 2006. vyd. Brno: MU Brno, 160 s.
Pedagogická teorie, svazek 9, ISBN 8-210-4142-0
Dvořáková, Hana. Výtvarná výchova na I. stupni základní škol. 1998. vyd. Tobiáš, 62 stran, Kůra – kůže stromu. ISBN 80-85-808-59-5

Příloha č. 4 **METODICKÝ LIST: STROM MALUJE**

Téma: Části stromu

Cíl: rozvíjení vlastní tvořivosti, osvojení nové výtvarné techniky

Motivace: „Myslíte si děti, že strom může malovat? Vezměte si větvičku, namočte ji do barvy a zkuste s ní malovat jako se štětcem ...”

Doba trvání: 1 hodina

Místo konání: zahrada MŠ, třída

Pomůcky: remakolové barvy základní řady, tvrdý papír A3, A2, A1, případně papír balící

Metody a formy práce: individuální práce

Postup:

děti si vyberou přírodninu, se kterou chtějí malovat – kousek větvičky listnatého stromu, kousek větvičky jehličnatého stromu, kousek kůry, větvičku s listemdle vlastní fantazie
Kreslí s ní a pohybují přitom do všech stran. Zjišťují kresebné možnosti nové výtvarné pomůcky

Reflexe, zpětná vazba:

Děti, jak se Vám s novým materiálem pracovalo? Co je pro manipulaci jednodušší? Pracovat se štětcem či přírodninou? Jaké stopy nám vznikaly na papíře? Co nám připomínají? Jaké máte dojmy z malby? Co Vám šlo a co nešlo?

Rozvíjené kompetence: kompetence k učení

Zpracovala: Bc. Veronika Němečková

Zdroje, použitá literatura:

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. 2000. Praha
Kratochvílová, Jana. Teorie a praxe projektové výuky. 2006. vyd. Brno: MU Brno, 160 s.
Pedagogická teorie, svazek 9, ISBN 8-210-4142-0
Dvořáková, Hana. Výtvarná výchova na I. stupni základní škol. 1998. vyd. Tobiáš, 62 stran, Kůra – kůže stromu. ISBN 80-85 808-59-5

Příloha č. 5 **METODICKÝ LIST: VŮNĚ STROMŮ**

Téma: Části stromu

Cíl: rozvoj sluchového a zrakového vnímání, schopnost vyjádřit co dítě cítí

Motivace: Děti, zavřeme si oči a budeme se soustředit na všechny zvuky živé i neživé přírody a na všechny vůně, které v přírodě ucítíme vnímáme množství čichových podnětů – jak voní vzduch, květiny, rozvíjíme sluchové vnímání (co slyšíme v jarní přírodě...které ptáky, které zvířata, které zvuky živé a neživé přírody?)

Doba trvání: 2 hodiny

Místo konání: zahrada mateřské školy, park, les , háj

Pomůcky: tvrdý papír A3, A2 , rozprašovač na vodu, vodové nebo anilinové barvy

Metody a formy práce: Práce je buď individuální nebo ve skupinách.

Postup:

Děti rozprašováním různorodých barev a odstínů barev vystihují svůj pocit z probouzející se jarní přírody, děti mohou barvy také stříkat štětcem z výšky na obrázek, případně mohou stříkat kartáčkem na zuby, nebo jím kreslit

Reflexe, zpětná vazba:

Jaké barvy jsem použil? Proč právě tyto barvy? Jakou mají jednotlivé vůně barvu? Která barva je nejostřejší? Která nám asociuje pohodu? Která v nás naopak vyvolává nepříjemné pocity? Která z vůní v nás evokuje harmonii, štěstí a radost, která pocity a dojmy opačné?

Zpracovala: Ivona Kočičřová

Zdroje, použitá literatura:

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. 2000. Praha
Kratochvílová, Jana. Teorie a praxe projektové výuky. 2006. vyd. Brno: MU Brno, 160 s.
Pedagogická teorie, svazek 9, ISBN 8-210-4142-0
Dvořáková, Hana. Výtvarná výchova na I. stupni základní škol. 1998. vyd. Tobiáš, 62 stran, Kůra – kůže stromu. ISBN 80-85 808-59-5

Využití přírodní zahrady v logopedii

TÉMA:

Využití přírodní zahrady v logopedii

MOTIVACE:

- četba pohádky s porozuměním: „*Jak Křemílek a Vochoomůrka vařili šípkový čaj*“
- rýmovaná logopedická chvílka: „*Jaro*“ (od Heleny Kolbábkové)
- básnička: „*Sázíme sazenice*“
- písnička: „*Šel zahradník do zahrady*“

CÍLOVÁ SKUPINA:

smíšená třída MŠ, věk dětí 3–6 (7) let

DÍLČÍ CÍLE:

- rozvíjet rytmizaci slov, fonemický sluch ve slovech a analýzu slova
- rozlišit rýmy ve slovech
- osvojit si správnou techniku dýchání
- rozvíjet motoriku mluvidel
- získávat nové informace o bylinách v různém ročním období
- využívat všech smyslů při zkoumání a pozorování
- pozorovat a zpracovávat byliny
- osvojit si netradiční výtvarné a polytechnické techniky spojené s bylinami
- rozvíjet kladný vztah ke knihám skrze práci s atlasem

VÝSTUPY:

- dokáží vytleskávat slova bylinek
- zvládá určit 1. hlásku (příp. poslední hl.) ve slově – st. děti nebo 1. slabiku ve sl. – ml. děti
- rozlišuje rýmy ve slovech
- správně ovládá nádech a výdech
- umí provádět artikulační cvičení
- umí pojmenovat byliny – máta, meduňka
- zná části rostlin – stonek, kořen, list, květ
- zvládá jednoduché pracovní úkony
- pojmenuje a bezpečně používá zahradnické náčiní
- ví, co potřebuje rostlina k růstu
- zná pojem – atlas rostlin, herbář

POMŮCKY:

- obrazový materiál, malý větrník, bylinky, lístky, kamínky, konvičky, kolečka, nůžky,
- sazenici levandule, sušené byliny, atlas rostlin, herbář, tvrdý papír, folie k zalisování,
- motyčky, malé hrábě, lupy

PROSTŘEDÍ:

třída MŠ, zahrada MŠ

ČASOVÝ ROZVRH:

oční období – podzim, zima, jaro, léto

ČINNOSTI A PŘÍLEŽITOSTI:

PODZIM

• Sběr a sušení máty peprné a meduňky lékařské

Na našem bylinkovém záhonku jsme natrhali mátu a meduňku. Již během této činnosti děti porovnávaly vůni bylin, ale taky vzhled rostlinek – barvu, tvar a velikost listů. Pojmenovávali jsme části rostlin – kořen, stonek, list, květ. Mátu a meduňku jsme sušili v nízkých papírových krabicích ve stínu pod krytou pergolou na školní zahradě. Děti měly možnost denně pozorovat proces a stav sušených bylin – jejich barvu, vůni.

• Dechová cvičení s bylinkami

Na školní zahradě jsme nasbírali mátu a meduňku. Poté jsme nacvičovali s dětmi správný nádech nosem a výdech ústy a vyslovujeme: „áááá“ k nasbíraným bylinkám a děti tak rozlišovaly odlišné vůně bylinek. Než jsme začali procvičovat správnou techniku na bylinkách, zkusili jsme správný nádech a výdech s malým větrníkem.

• Hudebně – pohybová hra:

„Šel zahradník do zahrady“

S dětmi jsme si v kruhu zazpívali písničku: „*Šel zahradník do zahrady*“, kterou jsme nejdříve propojili pohybem podle slov písně, a poté jsme si pohráli s mluvidly a písničku zazpívali trochu jinak – formou slovní instrumentace. Na melodii této písně jsme zpívali slabiku „LA“ místo původních slov písničky. Dětem se slovní instrumentace líbila, tak jsme ještě společně vymýšleli, na jaké slabiky si písničku zazpíváme. Zpívali jsme ještě například na slabiky nebo zvuky „mňam, haf, klap, čiči, blbl, dndn“ atd.

ZIMA

Hry s čaji

• Čajový dýchánek

Je tu zima a to je ten nevhodnější čas zúročit výsledky naší práce. Protože na nás za všech stran útočí bacily, rozhodli jsme se spojit příjemné s užitečným. Nastal ten správný čas k přípravě a ochutnání bylinkových čajů z usušené meduňky a máty.

Příprava čaje: 1 čajová lžička máty nebo meduňky se přelije 1/4 litrem vroucí vody a nechá se (máta 15 min, meduňka 5–10 min) vyluhovat v přikryté nekovové nádobě, poté se scedí přes sítko.

Děti pozorovaly přípravu čaje, sledovaly chování se bylinek ve skleněné konvici, postupně zabarvování

se horké vody. U již hotových čajů porovnávali, barvu, chuť i vůni. Některé děti si zkusily určit druh čaje se zavázanýma očima.

• Hrníček s bylinkovým čajem

Jako vzpomínku na ochutnávání bylinkových čajů jsme si vyrobily hrníček z papíru. Potřebovali jsme k tomu čtvrtku papíru, vystřižený hrneček, usušené a vylisované lístky bylinek – máta, meduňka a černou tuž. Na vystřižený hrníček jsme nalepili papír, na který jsme postupně nalepovali vylisované lístky bylin. Na závěr jsme nakreslili, černou tuží, páru nad hrníčkem. Výslednou práci jsme se pochlubili na nástěnce v šatně MŠ.

• Dechová cvičení

Po přečtení pohádky o šípkovém čaji jsme s dětmi vytvořili příjemnou zimní atmosféru ve třídě, když jsme si uvařili různé čaje z bylinek. Jako na podzim k nasbíraným bylinkám, tak opět v zimě jsme procvičovali správný nádech a výdech, tentokrát přivonění k čaji. Bylo poznat, že děti správnou techniku dýchání už lépe ovládají.

• Tvoření bublinek

Než jsme čaje všechny vypili, ještě jsme si s nimi chvíli pohráli a vzali jsme si na pomoc brčka. Děti si daly do hrníčku s čajem brčko, začaly do brčka foukat – nádech nosem, výdech ústy – a v hrníčku se tvořily bublinky. Kdo chtěl mít bublinek co nejvíc, musel mít co nejdelší výdech ústy (výdechový proud vzduchu).

Artikulační cvičení

Čaje jsme kromě poznávání vůní taky samozřejmě ochutnávali. Při ochutnávce čajů jsme procvičovali mluvidla v rámci artikulačních cvičení. Když nám čaj chutnal, říkali jsme: „mňam, mňam“ a olizovali jsme si rty nahoře i dole jako kočka. A protože nám bylo v zimě ještě zima z venku, tak jsme si zahřívali ruce – nádech nosem a výdech ústy do dlaní. S výdechem říkáme: „hhhh“.

JARO

- **Logopedická chvílka: „Jaro“** (od Heleny Kolbábkové)

Jako jarní motivaci jsme využili rýmovanou logopedickou chvílku „Jaro“, kde jsme s dětmi procvičovali artikulační a dechové cviky, hrubou motoriku.

- **Básnička: „Sázíme sazenice“**

Než jsme s dětmi začali sázet, naučili jsme se básničku: „Sázíme sazenice“. V básničce jsme hledali slova, která se rýmují, která jsou podobná, která podobně znějí, která spolu kamarádí. Také jsme zkoušeli vytleskávat – rytmizovat slova v básničce, hlavně ta, která se rýmují.

- **Skládání slov na zahradě**

Po nasazení bylinek do záhonků, jsme si na zahradě se slovy zahráli. Stejně jako v básničce o sázení, jsme si slova bylinek vytleskávali, poté jsme si našli na zahradě kamínky, lístky, semínka bylinek nebo nasušené bylinky a zkoušeli jsme slova skládat podle slabik – například dali jsme vedle sebe tolik kamínků, kolikrát jsme tleskli na slovo levandule (4 kamínky). Pak jsme si vytleskali slovo řeřicha a naskládali jsme 3 semínka vedle sebe atd. Jednotlivá slova s předměty jsme skládali pod sebe a nakonec jsme určovali, které slovo je nejdelší, nejkratší nebo stejně dlouhé podle počtu předmětů.

- **Jarní práce na bylinkovém záhonku**

Společně s dětmi jsme se vypravily na zahrádku s bylinkami, abychom zjistili, jaké škody napáchala zima. Také jsme si společně zopakovali názvy bylinek, které zde pěstujeme. Máme tu – tymián, mátu, meduňku, šalvěj, mateřídoušku. Během úpravy záhonků, děti zjišťují, že v půdě jsou nejen rostliny, ale i drobní živočichové. Našli jsme mravence, žížaly, housenky. Děti při práci používaly motyčky, malé hrábě a vytrhaný plevel a suché části bylin odvážely na kolečkách na kompost.

- **Sázení levandule a bazalky**

Dnes jsme se vydali na zahrádku vysadit dvě nové bylinky, které jsme měli v květináči. Děti nejdříve bylinky zkoumaly – zrakem, čichem, hmatem a popisovaly, co vidí, cítí a jaké jsou rostliny na dotek. Dozvěděly se také, jak se byliny jmenují – levandule a bazalka. Nejdříve hledali stejné byliny na záhoně a po té porovnávaly a pozorovaly již nasazené s těmi v květináčích. Jelikož je nenašly, zasadily nové byliny do záhonku. Na závěr rostlinky dobře zalily, aby dobře rostly.

LÉTO

- **Hra se slovy**

V létě si budeme také hrát se slovy o bylinkách, opět budeme slova rytmizovat, hledat rýmy. Také zkusíme se staršími dětmi rozkládat slova na jednotlivé hlásky – analýza slov. Paní učitelka řekne: „*Řeknu ti rozbité slovíčko B – A – Z – A – L – K – A, zkus mně ho složit dohromady a říct správně*“. Ze začátku začínáme s krátkými slovy, a když děti pochopí princip, můžeme dávat delší slova.

Rovněž budeme hledat první hlásku ve slově (u starších dětí) a u mladších dětí – první slabiku v názvu bylinek – procvičení fonemického sluchu. U šikovných starších dětí můžeme určovat i poslední hlásku ve slově, ale jen souhlásku.

- **Foukání do bylinek**

Nakonec si s dětmi zahrajeme foukací hry např., kdo dofoukne bylinku nejdál, foukání bylinek na dlani, závod bylinek na vodě, atd.

- **Výroba herbáře**

Dnes děti dostaly jeden obrázek se skupinou dětí a druhý obrázek s různými rostlinami. Vysvětlili jsme si, že tělo rostlin se skládá stejně jako tělo lidí z částí. Tak jak se liší lidé – barvou vlasů, očí, pletí, výškou, apod. Liší se i rostliny – květem, listy, délkou stonku, apod. Podle toho rozlišíme rostliny mezi sebou. Protože nemůžeme všechny rostliny znát z hlavy, pomáháme si atlasem rostlin nebo herbářem. Děti dostaly k prohlédnutí atlas i herbář a pojmenovaly rozdíl mezi knihami. Nakreslené nebo vyfocené obrázky rostlin x vylisované a nalepené. Následovala samotná výroba herbáře. Sběr bylinek na záhonku, rozložení mezi dva novinové listy, zatížení. Poté vylisovanou rostlinu opatrně přeneseme na papír a lehce přilepíme. Nakonec můžeme rostlinu zalisovat mezi dvě folie.

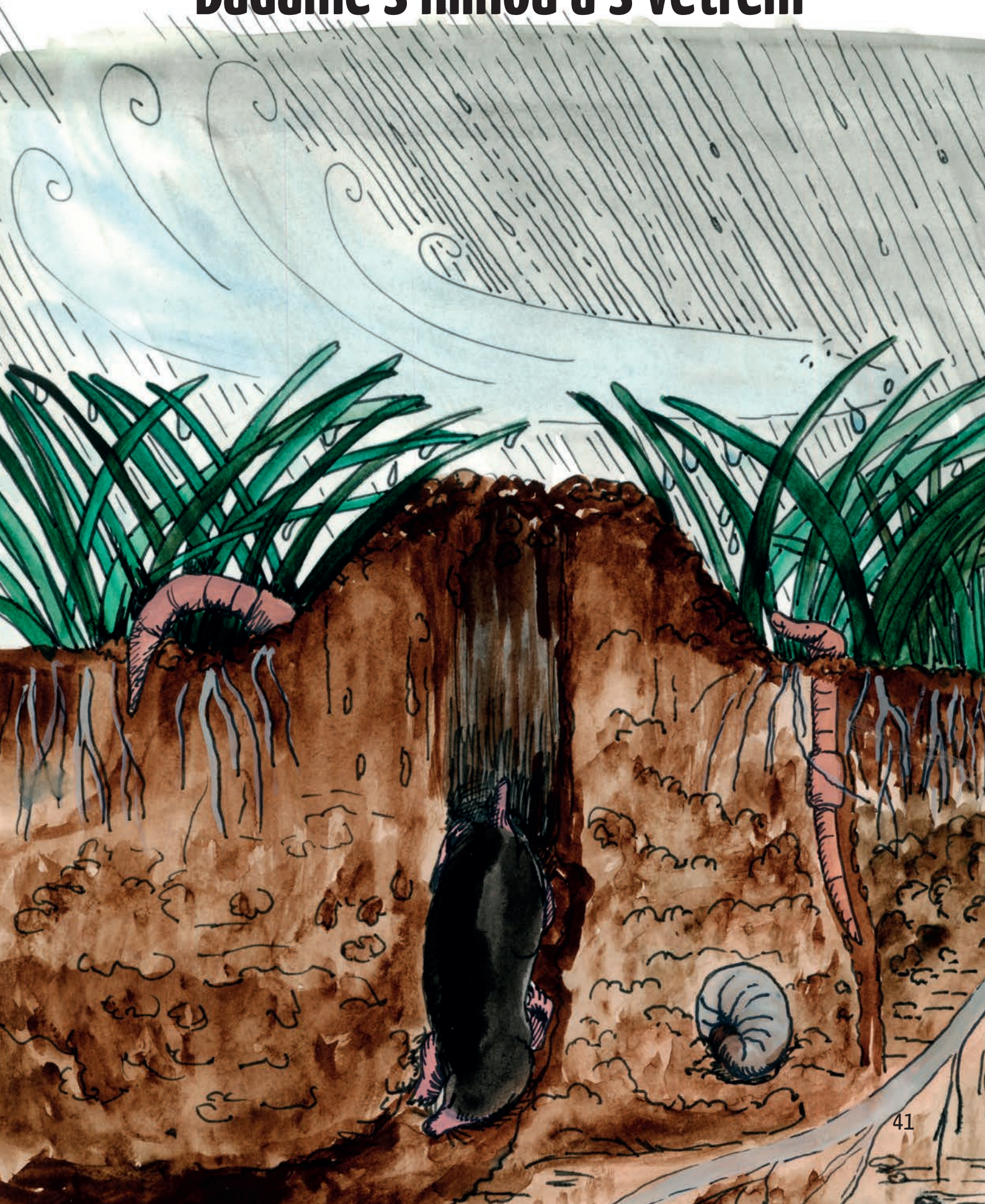
HODNOCENÍ:

Při realizaci našeho tématu jsme sledovali a brali zřetel na dechová cvičení – na správnou techniku dýchání, tj. na správné hospodaření s dechem, práci s výdechovým proudem vzduchu a na správný nádech nosem a výdech ústy. Také jsme sledovali správné provádění artikulačních cvičení. Neupozorňovali jsme na chyby, ale paní učitelka předvedla správný způsob artikulace cviku. U mladších dětí jsme se zaměřili na správné vytleskávání – rytmizaci slov, u starších dětí na rozvoj fonemického sluchu, na analýzu a rýmování slov, což je obtížnější.

Cíl získat základní vědomosti a poznatky o bylinách byl splněn, Zároveň si děti prostřednictvím her, pozorování, experimentování a smyslového vnímání nenásilně vytvářely kladný postoj k přírodě. Je možno říct, že děti činnosti zaujaly. Bylo zde mnoho podnětů ve všech oblastech, což děti bavilo. Radovaly se z činností a výrobků, které vytvořily, ať už společně s učitelkou nebo samostatně. Hodnocení dětí probíhalo, vždy po ukončení určitého celku. Děti si svou práci samostatně slovně zhodnotily.

Bádáme s hlínou a s větrem

TÉMA:

Bádáme s hlnou a s vtrem

MOTIVACE:

- etba pŕibŕhu s porozumŕnfm: „Krtek a drak“
- vyprvŕvŕnfm pŕibŕhu: „O drvŕkovf Frvŕkovf“, kterŕmu se zatoulal kamarvŕd vfvtr Petr
- bvsnfvŕka: „Draku, ty jsi vlvŕnŕ drak?“

CfLOVv SKUPINA:

smfvŕvnv tŕfvda MŔ, vŕk dŕtff 3–6 let

DfLŕf CfLE:

- rozvfvjet jemnou motoriku – koordinace ruky a oka, rozvfvjet zručnost
- rozvfvjet vlastnf fantazff a pŕedstavfvnost
- seznvfvmit se s novfvmi pojmy (Ŕlikr, Ŕpachtle, glazura, meteorologfvckv stanice, barometr...)
- rozlfvŕŕit elementvfvnff vŕasovŕ pojmy
- vytvfvřet zvlvřadly pro pŕvŕf s informacemi
- charakterizovat poevŕf, urvŕf sfly a smŕř vŕtŕu
- rozvfvjet vyjadŕovvfvf schopnosti

VfSTUPY:

- zvlvřdv vfvfvnfv techniku pŕf pŕvŕf s keramfvckou hlvfvnu
- pouzfvfvv vfvfvnŕnŕ jednoduchŕ nstvŕoje a pomfvcky pŕf pŕvŕf s hlvfvnu
- seznamuje se s vlastnostmf keramfvckŕ hlvfvny
- dokvře charakterizovat a zakreslft poevŕf
- dokvře urvŕf smŕř a sfly vŕtŕu
- seznamuje se s vyuzfvfvfm odpadvovŕho mfvfvfvlu

POMfvCKY:

- keramfvckv hlvfvna, ubrousky, voda, Ŕpejle, Ŕpachtle, vlvly
- krepovfv papfv, kolfvky, meteostanfvf, plastovŕ kelfvvky

PROSTŕEDf:

tŕfvda MŔ, zahrada MŔ

ŔASOVfv ROZVRH:

podzfvmnfv mŕsvf, nejlvpe řfvjen – listopad

ŔINNOSTf A PŕfLEŔfITOSTf:

• Pohybovfv aktivfv: „Na vfvtr a mrak“

Skupfvna dŕtff tvoŕff mrak, drŕff se za ruce, dalŕff skupfvna je vfvtr, kterfv vane, foukv, duje... Dŕtff dle instrukcff vfvŕitelky napodobujff sfly vŕtŕu a mrak se podle toho pohybuje.

• Rozhovŕ

Po provedenff pohybovŕ hry nvsleduje rozhovŕ s dŕtffm v kruhu, k vŕemu nvm vlastnŕ vfvtr slouzff. Dŕtff hovoŕff dle vlastnffch zkuŕšenostff. Jedna z nffch bude k pouŔtŕnf drakv.

Otvvřky:

„Provŕ letv drak vř do oblak?“

Kdy a kde draka pouŔtffme?“

Co je k pouŔtŕnf draka potŕeba?“

Co vŕechno mvře rozhfvbat vfvtr?“

• Pŕfvbŕh: „O drvŕcku Frvŕcku“

Drvŕckovf Frvŕckovf se zatoulal kamarvŕd vfvtr Petr. Drvŕcek volal: „Vŕtvŕe Petŕe“ – dŕtff mu pomvřaly, ale vfvtr se neobjevfl. Drvŕcek posflv vŕtŕu dopis. Posflv mu obvřlku a v nŕm zvlvřstvfv zpvfvvu: „Zvu Tŕ vŕtvŕe Petŕe na honŕnou do zahrady a parkv“. Aby nebylo drvŕckovf Frvŕckovf smutno, zkusfvme mu vyrobit kamarvřdy.

• Seznvfvnenff s keramfvckou hlvfvnu

Hvřdvknka – Kdo jsem? Dŕtff ze mŕ stavff hrady, kdyř jsem mokrv, to jsou rvdy. /hlfvna/
Dŕtff se seznvfvnff se zpracovvfvnm hlvfvny, s pracovnfm postupem, s nsvzvoslovfm

• Vfvřba draka z papfvru, lfvstv, kolfvkv...

Vyuzfvfvfm pŕfvrodnffn ze zahrady k vfvřobŕ drakv.

• PouŔtŕnf drakv – porovnvvfvnff

Dŕtff budou pŕf pobytu na zahradv pouŔtŕt draky z rfvznffch mfvfvfvlvlu a zfvŕŕovvat, kterfv drak lfvtv a kterfv nelfvtv a provŕ.

- **Záznamové archy**

Děti si s pomocí paní učitelky vytvoří záznamové archy, do kterých si budou značit měření – pohyb větru a jeho sílu, také lze zaznamenávat, kde jsme měření prováděli. Jako záznamový arch nám poslouží mapa naší zahrady nebo místa, kde chceme provádět měření.

- **Vítr**

Důležitým faktorem pro dobrý let draka, je vítr. Děti mohou zkoumat vítr pomocí krepového papíru – směr a síla a taky pomocí meteorologické stanice, kterou si mohou vyrobit z PET lahvi.

HODNOCENÍ:

Při realizaci tématu jsme sledovali tvoření s keramickou hlinou, možnosti jejího využití, správné zpracování, taky dětskou představivost a fantazii a trpělivost. Budeme postupovat dle pravidel (tvoříme – sušíme – pečeme – glazujeme – pečeme). Ukázka a vyhodnocení výrobků, porovnání draka papírového s drakem z pohádky. Poznávání rozdílů mezi vyrobenými draky při pobytu venku – pouštění draků, využití větru, poznávání jeho síly. Pozorování meteorologické stanice, kterou jsme si vyrobili.

Hodnocení proběhne vždy při ukončení určité části tématu. Samy děti práci vyhodnotí, co se jim podařilo, proč se práce podařila nebo nepodařila atd.

Život v zahradě

POPIS PROJEKTU

Vybudování přírodní zahrady umožňuje dětem aktivní poznávání přírodního prostředí, vlivu přírody na člověka a důvody ochrany životního prostředí. Přímé pozorování a aktivní zapojení do činností v zahradě vede děti k hlubokému a osobnímu prožitku. Děti se učí používat smyslové vnímání, získávají jednoduché pracovní návyky a dovednosti při péči o rostliny. Seznamují se se zahradním nářadím, využitím lupy pro pozorování, bezpečně se pohybují a orientují v přírodním terénu, učí se vyhledávat informace potřebné pro další pozorování.

Přímá pozorování umožní dětem rozlišovat a pojmenovat rostliny, stromy, keře i drobné živočichy, se kterými se mohou v zahradě běžně setkat. Děti jsou schopné charakterizovat jednotlivá roční období v souvislosti se změnami v zahradě. Dokáží se chovat ohleduplně s ohledem na pozorované živočichy či rostliny. Děti se učí spolupracovat a využívat dosavadních zkušeností k dalšímu pozorování a poznávání.

CÍLOVÉ SKUPINY

Přírodní zahrada slouží dětem mateřské školy. Je místem společných ekologických aktivit, pozorování, her a soutěží. Mohou zde probíhat společné aktivity jako je Den dětí, pasování předškoláků.

Přírodní zahrada je příhodným místem pro setkávání a společné aktivity dětí mateřské školy, rodičů, rodinných příslušníků. Tato setkání probíhají při společných aktivitách jako je otvírání zahrady na jaře, zavírání zahrady v podzimních měsících, farmářských slavnostech, při pasování předškoláků a jiných slavnostech, které se vztahují k různým událostem roku.

Vypěstované plodiny slouží jak k přímé konzumaci, jako doplněk zdravého jídelníčku, tak k dalšímu zpracování, na kterém se děti aktivně podílejí. Vypěstované produkty slouží také jako krmivo pro zvířata chovaná v jednotlivých třídách mateřské školy.

POPIS AKTIVIT A ČINNOSTÍ V JEDNOTLIVÝCH SEGMENTECH ZAHRADY

Programy a činnosti, které probíhají v přírodní zahradě, úzce navazují na dlouhodobé výchovně vzdělávací cíle EVVO v mateřské škole a vedou k jejich naplnění.

Svět zvířat a živočichů

- pozorování obojživelníků, vývojová stádia žáby
- pozorování drobných vodních živočichů
- pozorování ptáků v okolí jezírka
- pozorování rostlin v okolí jezírka
- krmení ptáků v zimních měsících
- příležitostné pozorování ježků a dalších drobných živočichů zahrady

Bahniště, vodní ráj

- tvořivé hry s vodou, hlinou, pískem a přírodním materiálem

Les a divočina

- pozorování jehličnatých a listnatých stromů a keřů
- zdolávání přírodních překážek
- chůze po hmatových chodníčcích
- pozorování života ve vysoké trávě, motýli, drobný hmyz
- pozorování struktury dřeva a letokruhy na kládách
- pozorování vlastností neživé přírody, kameny, písek, hlína – kamenný potok
- prostor pro společná setkávání dětí, žáků a rodičů

Hory a poušť

- zdolávání terénních nerovností
- zimní hry
- pozorování účinků a síly větru v meteorologické stanici
- pozorování ještěrek u kamenné zidky
- péče a pozorování suchomilných rostlin na skalce

Bylinková zahrádka

- pozorování a péče o bylinky
- pojmenování bylin a určení, k jakému účelu se používají

Zahrádky

- pozorování a péče o ovocný strom
- sadba a péče o záhonky se zeleninou
- kompostování odpadu ze zahrádky
- pozorování drobných živočichů v kompostu
- pozorování a určování užitečných rostlin
- aktivní zapojení do zpracování ovoce a zeleniny
- pozorování života v zahrádce ve čtyřech ročních obdobích
- pozorování drobných živočichů, pomocníků v zahrádce, včelky, ptáci, žížaly

TÉMA:

Stromy a keře kolem nás

Dílčí cíle:

- vnímat a rozlišovat stromy a keře kolem nás
- poznávat a rozlišovat jednotlivé části stromů a keřů
- mít povědomí o významu stromů pro člověka
- dokázat pojmenovat, co stromům prospívá a co škodí

Očekávané výstupy:

- mají povědomí o základním rozlišení stromů
- umí pojmenovat 4–6 stromů ve školní zahradě
- umí správně pojmenovat plody některých stromů
- umí správně přiřadit listy a větvičky jehličnanů k příslušným stromům
- mají povědomí o tom, že se stromy mění ve čtyřech ročních obdobích
- umí určit vhodné a nevhodné chování lidí vůči stromům

Činnosti:

- pozorování stromů a keřů v zahradě
- určování stromů a keřů podle klíče
- přiřazování listů a větviček jehličnanů k stromům
- výtvarné zpracování stromů a keřů ve čtyřech ročních obdobích
- frotáž kůry
- vytvoření portfolia stromů a keřů v zahradě
- poslech a reprodukce příběhů o stromech v prostředí zahrady
- práce s pracovními listy

Metody ověření:

- práce s pracovními listy na téma stromy
- ověřování znalostí při praktických činnostech
- ověřování znalostí při práci s frontálními pomůckami
- ověřování znalostí při hrách pexeso a kvarteto s náměty stromů a keřů
- výtvarné a pracovní činnosti
- fotodokumentace
- vytvoření portfolia Stromy naší zahrady

Pomůcky:

Fotoaparát, lupy, atlasy, klíč k určování stromů a keřů, výtvarný materiál, názorné pomůcky – stavba stromu, pexeso stromů, čtvero ročních období, knihy s tematikou stromů – Veverka Zrzečka, Co zažil starý dub, Sbírka motýlů, pracovní listy s tematikou stromů a keřů

Témata k tematickému celku Stromy a keře kolem nás:

JAK SE OBLÉKAJÍ STROMY

Cíl:

Seznámit děti s různými druhy stromů a keřů v zahradě mateřské školy, rozlišovat stromy jehličnaté a listnaté, všimnout si rozličných tvarů listů, postavení a velikosti jehličí. Vést děti k určování stromů podle hlavních znaků, pomoci jim zapojit do pozorování všechny smysly.

Činnosti:

- porovnávání listů a větvíček s jehličím podle tvaru, velikosti, zbarvení
- porovnávání tvarů a velikostí stromů
- frotáž kůry
- poslech šumění listů
- výroba keramických kachlíků, obtisky listů
- vytvoření portfolia stromů zahrady v MŠ

STROMY A KEŘE VE ČTYŘECH ROČNÍCH OBDOBÍCH

Cíl:

Vést děti k cílenému pozorování změn v přírodě, uvědomovat si souvislosti mezi ročním obdobím a vzhledem stromu či keře. Poznávat stromy podle plodů, rozlišovat stromy ovocné.

Činnosti:

- vytvoření portfolia vybraného stromu pomocí fotografií v různých ročních obdobích
- výtvarné zpracování stromů ve čtyřech ročních obdobích
- sběr listů a plodů pro výtvarné a tvořivé hry
- zpracování a ochutnávka ovoce
- pokusy s vypěstováním stroměčku ze semínka
- jarní sázení stromu či keře

STROM JAKO DŮM

Cíl:

Uvědomovat si, že strom je rozsáhlý živý organismus, který poskytuje útočiště nejen ptákům, ale také řadě dalších živočichů.

Činnosti:

- pozorování hnízd ptáků v korunách stromů v různých ročních obdobích
- vyhledávání drobných živočichů pod kůrou stromů
- příležitostné pozorování veverky na stromě
- poslech příběhu: „Co zažil jeden strom.“
- práce s obrázky: „Nájemníci v kořenovém systému.“

STROM JAKO STAVEBNÍ MATERIÁL

Cíl:

Přiblížit dětem strom jako důležitou surovinu pro život člověka, zpracování dřeva pro různé účely. Podněcovat děti k ohleduplnému chování v přírodním prostředí a vážit si věcí kolem sebe.

Činnosti:

- pozorování barvy a kresby na dřevě, tvrdosti různých druhů dřevěných odřezků
- práce s předměty a obrazovým materiálem, co se vyrábí ze dřeva
- stavby domečků pro zahradní skřítky a drobné živočichy z klacíků a přírodnin
- manuální činnosti s dřevěnými odřezky, zatloukání hřebíčků, spojování, lepení...
- recyklace papíru

TÉMA:

Vítr fouká, pohvizduje

Dílčí cíle:

- dokázat charakterizovat počasí
- určovat směr a sílu větru
- znát význam využití větrné energie pro člověka

Očekávané výstupy:

- dokáží charakterizovat větrné počasí
- rozlišují sílu a směr větru
- pozorují účinky větru na přírodní prostředí
- mají povědomí o významu a využití větru pro člověka
- uvědomují si nebezpečí následků silného větru

Činnosti:

- práce a pozorování na meteostanici
- pokusy účinku větru na přírodní prostředí
- určování směru větru pomocí větrníku
- poslouchání zvuků způsobených účinky větru

Metody ověření:

- ověřování znalostí formou rozhovoru při praktických činnostech
- vyhodnocení výtvarných a pracovních činností
- pozorování dětí při pokusech s účinky větru

Pomůcky:

Meteostanice, větrníky, lehké předměty, papírové lodičky, fotoaparát, dětská publikace Kapička Jára.

TÉMA:

Ptáci naší zahrady

Dílčí cíle:

- poznávat a dokázat pojmenovat některé druhy ptáků žijících v blízkém okolí MŠ
- rozlišovat druhy ptáků podle velikosti a tvaru stopy
- znát péči o ptáky v zimních měsících

Očekávané výstupy:

- pojmenují 4 druhy ptáků žijící v nejbližším okolí
- mají povědomí o tom, čím se ptáci živí a kde v přírodě najdou potravu
- dokáží poslouchat zpěv ptáků a snaží se charakterizovat hlas některých z nich
- dokáží si všimnout ptačích stop a srovnávat je s lidskou stopou
- mají povědomí o stavbě těla ptáků
- dokáží vyhledávat nové informace v obrazových publikacích
- mají povědomí o tom, jaké obydlí si ptáci staví a jak se líhnou mláďata
- znají 2 druhy migrujících ptáků

Činnosti:

- přímé pozorování ptáků a jejich mláďat v nejbližším okolí
- příprava ptačí budky a krmení pro zimní období
- odlévání stop a rozlišování ptáků podle tvaru a velikosti stopy
- přímé pozorování ptáků u vodního zdroje
- výtvarné zpracování tématu ptáci
- poslech příběhů s danou tematikou
- využití zpěvu ptáků k relaxačním činnostem dětí
- ptáci v písních, říkadlech a pohybových hrách

Metody ověření:

- přiřazování názvů ptáků k obrázkům
- pozorování dětí při péči o krmítko na zahradě MŠ
- vyhodnocení výtvarných a pracovních činností
- pozorování a pojmenování ptáků ve volné přírodě
- vyhodnocení pracovních listů s tématem ptáků

Pomůcky:

Encyklopedie, dalekohled, lupa, ptačí budky, vhodné krmivo, fotoaparát, výtvarný materiál, klíč k určování ptáků, sádra, audioteknika, literatura k tématu.

Témata k tematickému celku Ptáci naší zahrady:

CESTA ZA TEPLEM

Cíl:

Seznámit děti s některými druhy tažných ptáků, vysvětlit jim, proč někteří ptáci odlétají před zimou do teplých krajín a jiní zůstávají. Seznámit je s pojmy houfování, tažní ptáci, hejno. Příležitostně pozorovat seskupení tažných ptáků při odletu nebo přiletu.

Činnosti:

- příležitostné pozorování ptáků při odletu i přiletu, vyhledávání informací v atlasech a encyklopediích
- bližší seznámení s vlaštovkou a jiříčkou, houfování před odletem, stavba hnízd při přiletu, shánění potravy, potravní řetězec
- bližší seznámení s čápem, stavba těla, potrava, stavba hnízd, dorozumívání
- využívání poznatků o tažných ptácích v tvořivých a výtvarných a pohybových činnostech

PTAČÍ OBYDLÍ

Cíl:

Seznámit děti se způsobem života ptáků ve svém okolí, stavbou hnízd a péčí o mláďata.

Činnosti:

- pozorování hnízd v keřích a korunách stromů, práce s atlasy, encyklopediemi a obrázky hnízd
- montování a instalace hnízdících budek v prostorách zahrady
- vytváření hnízda z nasbíraných přírodních materiálů
- příležitostné pozorování hnízdících ptáků, práce s obrázky jak se rodí mláďata
- poslech ptačího zpěvu a zvuků v zahradě MŠ

HUBOVAL VRABČÁK NA ZIMU

Cíl:

Seznámit děti s péčí o ptáky v zimních měsících. Pozorovat a rozlišovat ptáky u krmítka.

Činnosti:

- výroba krmítka
- příprava lojových koulí, doplňování krmiva do krmítek
- pozorování ptáků na krmítku, určování podle atlasu
- pozorování stop ve sněhu
- výtvarné zpracování tématu ptáci v zimě

TÉMA:

Život pod hladinou

Dílčí cíle:

- seznámit děti s životem drobných vodních živočichů v zahradním jezírku
- blíže seznámit děti s obojživelníky, jejich vývojem, způsobem života a rozmnožováním
- poznat a pojmenovat některé vodomilné rostliny
- vést děti k takovému chování a jednání, aby nenarušovaly život v okolí vodní plochy

Očekávané výstupy:

- pozorují drobné živočichy pod hladinou
- znají stavbu těla žáby, vývojová stádia a podmínky k životu
- pojmenují 2 druhy rostlin u vody
- charakterizují vodní hladinu v různých ročních obdobích
- určují jednotlivé druhy vodních živočichů a obojživelníků podle klíčů a encyklopedií
- rozlišují různé zvuky v okolí jezírka
- dokáží se chovat ohleduplně k životnímu prostředí u vodní plochy

Činnosti:

- přímá pozorování jednotlivých druhů živočichů
- vyhledávání informací v atlasech a encyklopediích
- poslech a rozlišování zvuků v blízkosti jezírka nebo vodní plochy
- poslech příběhů s tematikou vodních živočichů
- výtvarné zpracování tématu vodní živočichové
- práce s pracovními listy vývoje obojživelníků
- vodní živočichové v písničkách, říkadlech a pohybových hrách

Metody ověření:

- vyhodnocení pracovních listů s tématem vodních živočichů
- pozorování dětí při skládání puzzle vývoj žáby
- fotodokumentace činností u jezírka
- vyhodnocení výtvarných a pracovních činností
- ověřování znalostí při činnostech a pozorováních u jezírka

Pomůcky:

Lupy, misky na pozorování, sítky na lovení, klíče k určování, encyklopedie, atlasy, výtvarný materiál, fotoaparát, pracovní listy.

TÉMA:

Plazí se a lezou

Dílčí cíle:

- seznámit děti s říší brouků, pavouků, plžů a dalších drobných živočichů
- zapojit děti do pozorování přirozeného prostředí drobných živočichů
- odbourávat nepříjemné pocity při kontaktu s drobnými živočichy

Očekávané výstupy:

- pojmenují 4–6 druhů drobných živočichů, se kterými se děti běžně setkávají na zahradě MŠ
- umí slovně popsat rozdíly mezi některými druhy drobných živočichů
- dokáží charakterizovat hmyz, hlavní znaky, stavbu těla
- mají povědomí o první pomoci při bodnutí hmyzem
- chovají se ohleduplně při pozorování a kontaktu s živočichy

Činnosti:

- pozorování drobných živočichů pomocí lupy
- seznámit se s tematicky zaměřenými knihami a příběhy a využít je jako motivaci k dalším činnostem a pozorováním
- zapojit děti do aktivního vyhledávání informací a zajímavostí z dostupných zdrojů ve spolupráci s rodiči
- pozorovat drobné živočichy v teráriu
- výtvarné zpracování tématu dětmi
- tematika drobných živočichů v básních, rozpočítadlech, písničkách a pohybových hrách

Metody ověření:

- vyhodnocení pracovních listů na téma stavba těla hmyzu
- ověřování znalostí při praktických činnostech v terénu
- vyhodnocení výtvarných a pracovních činností
- ověřování znalostí formou her (pexeso, kvarteto s tematikou drobných živočichů a hmyzu)
- fotodokumentace činností na zahradě MŠ

Pomůcky:

Lupy, misky na pozorování, výukové materiály s tematikou drobného hmyzu, atlasy, encyklopedie, výtvarný materiál, fotoaparát, pracovní listy.

Témata k tematickému celku Plazí se a lezou:

ŽÍŽALA JULIE

Cíl:

Seznámit děti s živočichy žijícími v půdě, jejich stavbou těla, způsobem života a významem pro kvalitu půdy.

ČINNOSTI:

- sběr žížal po dešti, pozorování stavby těla pod lupou
- poslouchání zvuků, které vydává pohyb žížaly na papíře
- vytváření žížaliště
- výtvarné zpracování tématu

U HLEMÝŽDĚ V DOMEČKU

Cíl:

Seznámit děti se základními informacemi ze života hlemýždě, jeho výskytem, stavbou těla, rozmnožováním, způsobem přijímání potravy.

Činnosti:

- pozorování hlemýždě ve volné přírodě, vytváření cestiček, stavba těla
- vytvoření dočasného terária pro pozorování hlemýžďů
- jak se rodí hlemýždi – práce s obrázky
- tvořivé hry s prázdnými ulitami hlemýžďů
- výtvarné zpracování tématu U hlemýždě v domečku

KDE BYDLÍ PAVOUCI

Cíl:

Seznámit děti se stavbou těla pavouka, jeho neobvyklou schopností tkát pavučiny, způsobem lovu, mimotělním trávením a rozmnožováním.

ČINNOSTI:

- pozorování pavučin a pavouků pomocí lupy na zahradě MŠ
- vytvoření vhodných podmínek pro pozorování pavouků v teráriu
- práce s atlasy a encyklopediemi
- výtvarné a tvořivé činnosti s tématem pavouků

TÉMA:**Kde se vzal motýlek****Dílčí cíle:**

- vést děti k poznání vývoje motýlů
 - seznámit děti s různými druhy housenek a motýlů
 - znát stavbu těla motýlů, všimnout si rozmanitosti jednotlivých druhů
- Očekávané výstupy:
- mají povědomí o procesu vývoje motýla
 - rozvíjí fantazii a představivost při tvořivých činnostech
 - všimají si detailů při pozorování hmyzu
 - mají povědomí o přirozeném prostředí pro život motýlů
 - mají povědomí o tom, čím se živí motýli

Činnosti:

- pozorování všech stádií vývoje motýla-vajíčka, housenky, kukly
- pozorování motýlů v přirozeném prostředí
- sledování chování housenky v prostředí terária
- využití lupy k pozorování detailů
- poslech příběhů s tématem motýlů
- výtvarné zpracování tématu
- pohybové ztvárnění letu motýla
- reprodukce říkadel a písní

Metody ověření:

- vyhodnocení pracovních listů – vývoj motýla
- ověřování znalostí formou rozhovoru při praktických činnostech
- vyhodnocení výtvarných a pracovních činností

Pomůcky:

Sítky na motýly, misky na pozorování, lupy, terária, výtvarný materiál, klíče k určování, atlasy a encyklopedie, literatura, fotoaparát.

TÉMA:**Šel zahradník do zahrady****Dílčí cíle:**

- seznámit děti s procesem pěstování rostlin
- mít povědomí o tom, co rostliny k životu potřebují
- dokáží rozlišit semínka některých rostlin
- znát základní zahradnické náčiní a nářadí
- upozornit děti na způsob likvidace rostlinného odpadu ze zahrádek

Očekávané výstupy:

- rozlišují a pojmenují základní zahradnické náčiní a nářadí
- mají povědomí o způsobu použití zahradního nářadí
- osvojí si jednoduché pracovní návyky při péči o rostliny na záhoncích
- znají základní principy pěstování rostlin ze semínek
- dokáží pojmenovat rostliny, které si děti samy vypěstují
- dokáží používat smyslové vnímání při zkoumání rostlin
- mají povědomí o způsobu likvidace rostlinného odpadu ze zahrady

Činnosti:

- setba semínek do připravených truhlíků a záhonků
- péče o záhonky, pozorování růstu rostlinek
- vyhledávání a sběr semínek v přírodním prostředí
- pokusy s klíčením semen různých rostlin
- ochutnávka vypěstovaných rostlin
- práce s pracovními listy o klíčení a růstu rostlin
- reprodukce říkadel a písní s tematikou rostlin a zahrady
- poslech pohádek a příběhů s tematikou zahradnictví
- vyhledávání informací o zajímavých a cizokrajných rostlinách, jejich porovnávání s rostlinami v našich podmínkách
- ukládání rostlinného odpadu do kompostéru, pozorování procesu tlení za pomoci žížal

Metody ověření:

- pracovní činnosti na zahradě MŠ, průběžná péče o záhony
- vyhodnocení výtvarných a pracovních činností
- fotodokumentace – práce na zahradě, výstavka plodů
- ověřování znalostí při práci s frontálními pomůckami

Pomůcky:

Zahradní náčiní a nářadí, kompostér, semínka rostlin, truhlíky, zemina, lupy, fotoaparát, encyklopedie, zahradnické příručky, vhodné oblečení, nádoby na sběr semen.

TÉMA:**Bylinky z naší zahrádky****Dílčí cíle:**

- seznámit děti se způsobem pěstování bylin
- seznámit děti s významem a využitím bylin pro zdraví člověka
- zapojit co nejvíce smyslů při zkoumání a poznávání bylin
- upozornit na možná nebezpečí konzumace neznámých bylin a rostlin

Očekávané výstupy:

- poznají a pojmenují 3–5 bylin pěstovaných na zahradě MŠ
- dokáží používat smyslové vnímání při poznávání bylin
- mají povědomí o využití bylinek v kuchyni
- uvědomují si symbiózu bylin a drobných živočichů

Činnosti:

- rozlišování a poznávání bylin všemi smysly
- aktivní zapojení do sběru a sušení bylin
- použití bylinek při přípravě bylinkových čajů a dochucování svačinek bylinkami
- společná péče o bylinkové záhony
- využití bylinek k odpolední relaxaci dětí při aromaterapii
- přímé pozorování včel při opylování kvetoucích bylin
- výtvarné zpracování daného tématu
- reprodukce říkadel a básní s tematikou bylin
- poslech pohádkových příběhů s bylinkovou tematikou
- výroba vonných bavlněných polštářků ve spolupráci s rodiči
- výroba herbáře léčivých bylin

Metody ověření:

- práce s pracovními listy s tématem bylin (rozlišování podle charakteristických znaků, stavby těla, využití)
- vyhodnocení výtvarných a pracovních činností
- fotodokumentace činností na zahradě MŠ
- vytvoření herbáře pěstovaných bylin
- ověřování znalostí při praktických činnostech
- kuchařka pokrmů s využitím bylin (popis, postup práce)

Pomůcky:

Lupy, zahradní náčiní a nářadí, klíč k určování bylin, nádoby na sběr, síta na sušení, fotoaparát, výtvarný materiál, materiál na výrobu herbáře, bavlněnou látku, literaturu na dané téma, nádoby na bylinkové čaje.

© Vzdělávací a informační středisko Bílé Karpaty, o.p.s., 2018; 1. vydání
Vydání Sborníku inspirativních příkladů pro výuku v MŠ vzniklo v rámci projektu MAP ORP Uherské Hradiště II
registrovaného pod číslem CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0008649 spolufinancovaného z prostředků Evropské unie,
Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání, a státního rozpočtu.
Editor: Marie Petrů • Ilustrace: Dagmar Uhýrková • Grafická úprava: Dita Baboučková • Tisk: Tiskárna UH
Neprošlo jazykovou a odbornou úpravou.

